

Utrikesutskottets betänkande 2021/22:UU6

Internationellt utvecklingsbistånd

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motioner, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. I betänkandet behandlar utskottet motionsyrkanden om internationellt utvecklingsbistånd från allmänna motionstiden under riksmötena 2020/21 och 2021/22.

I betänkandet finns 19 reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP) och ett särskilt yttrande (C).

Behandlade förslag

Drygt 200 motionsyrkanden från allmänna motionstiden under riksmötena 2020/21 och 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Övergripande frågor om bistånd.....	7
Prioriteringar.....	11
Motionsyrkanden som bereds förenklat.....	23
Reservationer.....	25
1. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (M).....	25
2. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (SD).....	26
3. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (C).....	27
4. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (V).....	29
5. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (KD).....	31
6. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (L).....	32
7. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (MP).....	32
8. Prioriteringar, punkt 2 (M).....	33
9. Prioriteringar, punkt 2 (SD).....	35
10. Prioriteringar, punkt 2 (C).....	38
11. Prioriteringar, punkt 2 (V).....	42
12. Prioriteringar, punkt 2 (KD).....	48
13. Prioriteringar, punkt 2 (L).....	51
14. Prioriteringar, punkt 2 (MP).....	54
15. Fokusering och villkor, punkt 3 (M).....	56
16. Fokusering och villkor, punkt 3 (SD).....	57
17. Fokusering och villkor, punkt 3 (KD).....	59
18. Fokusering och villkor, punkt 3 (L).....	60
19. Bistånd till Afghanistan, punkt 4 (M, SD, KD).....	61
Särskilt yttrande.....	62
Bistånd till Afghanistan, punkt 4 (C).....	62
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	63
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21.....	63
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22.....	63
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet.....	83

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande frågor om bistånd

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 9,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 11, 12, 26, 34 och 41,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 7, 15, 43 och 47,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 3, 4, 9, 16, 18 och 22,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 49, 51 och 57,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 2, 3 och 6,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1 och 6,

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 5 och 9 samt

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (KD)

Reservation 6 (L)

Reservation 7 (MP)

2. Prioriteringar

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3–9, 16, 20–22, 27, 30–33 och 39,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 10, 18–23, 25–29 och 31,

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 17,

2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 3, 4 och 14,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 5, 11–15 och 19,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 12,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 11, 12 och 14,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 4, 10–12, 14, 15, 17, 18, 20, 22–26, 29–31, 37 och 38,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 19,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 4, 5, 8, 9, 11 och 12,

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 10, 11 och 13,
 2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15,
 2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 7,
 2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 14 och 18,
 2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 och
 2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 14–16, 18
 och 26.

Reservation 8 (M)
Reservation 9 (SD)
Reservation 10 (C)
Reservation 11 (V)
Reservation 12 (KD)
Reservation 13 (L)
Reservation 14 (MP)

3. Fokusering och villkor

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,
 2021/22:70 av Björn Söder (SD) yrkande 1,
 2021/22:71 av Björn Söder (SD),
 2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 9,
 2021/22:2569 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 4,
 2021/22:2571 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 3–5,
 2021/22:2574 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,
 2021/22:2576 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,
 2021/22:2578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,
 2021/22:2581 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,
 2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,
 2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 1, 3, 8, 16, 17,
 24, 32–34 och 36–42,
 2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 4, 9, 10 och 13,
 2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 32–36,
 2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 2 och 3 samt
 2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 6, 7, 10, 12 och
 16.

Reservation 15 (M)
Reservation 16 (SD)
Reservation 17 (KD)
Reservation 18 (L)

4. Bistånd till Afghanistan

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 25 och 26,
 2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 16 och
 2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 11 och 12.

*Reservation 19 (M, SD, KD)***5. Motionsyrkanden som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 7 april 2022

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Hans Wallmark (M), Olle Thorell (S), Jamal El-Haj (S), Kerstin Lundgren (C), Margareta Cederfelt (M), Björn Söder (SD), Diana Laitinen Carlsson (S), Gudrun Brunegård (KD), Alexandra Völker (S), Joar Forssell (L), Aron Emilsson (SD), Maria Ferm (MP), Helena Storckenfeldt (M), Anders Österberg (S), Yasmine Posio (V) och Daniel Bäckström (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet drygt 200 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden under riksmötena 2020/21 och 2021/22 om internationellt bistånd. Av dessa bereds ca 30 motionsyrkanden i förenklad ordning, en förteckning över dessa finns i bilaga 2. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Den 1 mars 2022 fick utskottet en föredragning av Sidas generaldirektör, Carin Jämtin om biståndet till Ukraina. Den 17 mars presenterade Expertgruppen för biståndsanalys sin utredning om Sveriges bistånd till Afghanistan.

Den 9 mars 2022 fick utskottet en föredragning om humanitära frågor av UNHCR:s generalsekreterare Filippo Grandi. Den 6 april 2022 hade utskottet ett möte med Philippe Lazzarini, chef för FN:s hjälporganisation för Palestinaflyktingar (UNRWA).

Utskottets överväganden

Övergripande frågor om bistånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motioner som behandlar övergripande frågor om svenskt bistånd, bl.a. med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD), 6 (L) och 7 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 9 anförs att regeringen bör säkerställa att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete, inklusive de inom den privata sektorn, ska följa Sveriges politik för global utveckling och den svenska politikens utvecklingsmål inom ramen för Sveriges arbete med Agenda 2030.

I kommittémotion 2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 2 anförs att regeringen bör utarbeta en strategi för att öka samverkan med likasinnade stater i syfte att värna det demokratiska utrymmet. I yrkande 11 anförs att regeringen bör återkomma med tydliga förslag på hur man ska hantera de hinder för utveckling som beskrivs i skrivelsen Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030. I yrkande 12 anförs att Sverige måste koppla allt bistånds- och utvecklingsarbete till uppfyllandet av Agenda 2030 och Sveriges politik för global utveckling. I yrkande 26 anförs att Sverige som enskilt land såväl som medlem i EU och FN ska verka för att allt utvecklingsbistånd ska följa biståndseffektivitetsagendan, utgå från respektive mottagarlands egna behov, respektera mottagarlandets suveränitet och inte förknippas med ekonomiska villkor. I yrkande 34 anförs att regeringen bör säkerställa att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete, inklusive de inom den privata sektorn, ska följa Sveriges politik för global utveckling samt den svenska politikens utvecklingsmål. I yrkande 41 anförs att regeringen bör stärka transparensen inom biståndet inom de områden där det i dag finns brister.

I kommittémotion 2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 7 anförs att delar av det traditionella utvecklingsbiståndet bör kunna minskas vartefter Agenda 2030 uppnås. I yrkande 15 anförs att regeringen bör ta initiativ till att europeiska givare tydligare fördelar mottagarländer sinsemellan för att matcha givarländernas kompetens mot mottagarländernas behov. I yrkande 43 anförs att avräkningar från biståndet för mottagande av migranter bör avskaffas när en mer hållbar invandringspolitik kommit till stånd, och i yrkande 47 anförs att Sverige ska värna Agenda 2030:s roll som en agenda för tillväxt.

I kommittémotion 2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 1 anförs att svenskt bistånd tydligare måste utgå från de svenska mervärden som kan bidra till att uppnå prioriterade målsättningar i uppfyllandet av Agenda 2030. I yrkande 3 anförs att svensk bistånds- och utvecklingspolitik ska sträva efter att skapa långsiktig förändring genom att angripa grundorsakerna till problemen, fungera som hävstång för utveckling, bygga långsiktiga relationer och på sikt göra områden och länder biståndsberoende. I yrkande 4 anförs att fler aktörer inklusive näringslivet behöver bidra till en hållbar utveckling. I yrkande 9 anförs att biståndsbudgeten kan fungera som hävstång för utveckling. I yrkande 16 anförs att det svenska internationella utvecklingsbiståndet behöver samordnas bättre. I yrkande 18 understryks vikten av långsiktig finansiering av utvecklingsbiståndet, och i yrkande 22 anförs att handels- och biståndspolitikerna tydligare behöver hänga samman.

I kommittémotion 2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 understryks vikten av en inriktning av politiken från bistånd till handel (from aid to trade) och att Sverige ska värna Agenda 2030:s roll som en tillväxtagenda. I kommittémotion 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 49 anförs att utvecklingssamarbetet ska ses som en integrerad del av Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik och bidra till att värna svenska intressen och värderingar. I yrkande 51 understryks vikten av att stärka näringslivets roll i genomförandet av Agenda 2030 och betydelsen av en politik som främjar tillväxt för att målen i agendan ska uppnås. I yrkande 57 anförs vikten av en stärkt nordisk samordning och arbetsfördelning inom utvecklingspolitiken.

I kommittémotion 2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 2 anförs att Sverige genom EU och FN bör verka för att fler länder ökar sitt bistånd så att de når upp till minst 0,7 procent av BNI. I yrkande 3 föreslås att regeringen ger ett särskilt uppdrag till Sida och Expertgruppen för biståndsanalys i syfte att stärka kvaliteten i genomförandet av biståndet. I yrkande 6 föreslås att exempelvis Expertgruppen för biståndsanalys ges i uppdrag att mer ingående granska regeringens arbete med genomförandet av politiken för global utveckling (PGU).

I kommittémotion 2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 1 anförs att demokrati ska vara ett övergripande mål i utvecklingsbiståndet, och i yrkande 6 anförs att svenskt bistånd ska vila på demokrati och FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna.

I kommittémotion 2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 3 anförs att det traditionella utvecklingsbiståndet bör präglas av en vision om att det en dag ska kunna upphöra. I yrkande 5 anförs att regeringen bör utreda en reform av Sida i syfte att dimensionera och organisera myndigheten givet övergången till fyraåriga biståndsramar. I yrkande 9 understryks näringslivets centrala roll i genomförandet av Agenda 2030 och betydelsen av en politik som främjar tillväxt för att målen i agendan ska uppnås.

I kommittémotion 2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1 anförs att Sverige bör fortsätta med en hög ambition i biståndet och att nivån ska vara minst 1 procent av BNI.

Bakgrund

Riksdagen beslutade i december 2021 om budgeten för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Beslutet innebär att biståndsramen ska uppgå till 1 procent av bruttonationalinkomsten (BNI). Budgeten för utgiftsområdet uppgår till ca 52 miljarder kronor (prop. 2021/22:1 utgiftsområde 7, bet. 2021/22:UU2).

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen att covid-19-pandemin fortsätter att orsaka omfattande fattigdomsökning och kommer att ha långsiktiga negativa effekter inom bl.a. hälsa, ekonomi, demokrati och mänskliga rättigheter, jämställdhet samt utbildning. De utmaningar världen står inför har förvärrats och blivit mer komplexa. Antalet väpnade konflikter samt människor i behov av humanitärt stöd ökar, miljontals människor är på flykt och mänskliga rättigheter inskränks.

Sverige ska fortsätta vara ledande i att bidra till genomförandet av Agenda 2030 globalt, Addis Ababa Action Agenda om utvecklingsfinansiering (FfD) och Parisavtalet om klimat.

Den långvariga klimatkrisen eskalerar med temperaturhöjningar samtidigt med drastiskt minskande biologisk mångfald. Utvecklingen globalt för jämställdhet och kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter, inklusive allas tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), är mycket oroande, liksom den ökade ojämlikheten och det ökade antalet extremt fattiga och ökad hunger. Pandemin gör det än svårare att uppnå de globala målen för hållbar utveckling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att fattigdomen fortfarande är utbredd och omfattande. Sverige ska därför ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd. Sverige ska utgå från och värna OECD:s definition av bistånd. Denna anger att bistånd är flöden från den offentliga sektorn med det huvudsakliga syftet att främja ekonomisk utveckling och välbefinnande i fattiga länder och med ett gåvoelement om minst 25 procent. Svenskt bistånd ska gå till de länder som klassas som ODA-mottagare enligt OECD-Dacs kriterier.

Utskottet noterar att det officiella utvecklingsbiståndet för OECD-länderna under 2020, enligt preliminära siffror från OECD, uppgick till 161 miljarder US-dollar, vilket är en ökning med 3,5 procent i reala termer jämfört med 2019. Detta motsvarar 0,32 procent av OECD-ländernas samlade BNI. Förutom Sverige är det endast Danmark, Tyskland, Luxemburg, Norge och Storbritannien som når upp till FN:s mål om att 0,7 procent av BNI ska gå till utvecklingsbistånd. Biståndet från EU:s medlemsländer motsvarade 0,5 procent av deras samlade BNI 2020, en ökning med ca 8 procent jämfört med

året före. Biståndet till de minst utvecklade länderna ökade med 1,8 procent. Det humanitära biståndet har ökat med ca 6 procent sedan 2019.

I enlighet med vad som fastslogs i riksdagens beslut om politiken för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112) ska allt utvecklingssamarbete genomsyras av ett rättighetsperspektiv och av fattiga människors perspektiv på utveckling. Biståndet ska i första hand inriktas på att stödja de allra mest utsatta och anpassas efter den demokratiska utvecklingen i samarbetslandet.

Utvecklingssamarbetet ska bidra till att uppnå Agenda 2030 om hållbar utveckling. Hållbarhetsmålen, som antogs i New York i september 2015, syftar till att utrota fattigdom och främja en hållbar utveckling – ekonomiskt, socialt och miljömässigt – på ett integrerat sätt. I slutsatserna från högnivåmötet om hållbarhetsmålen framhålls att social och ekonomisk utveckling är beroende av ett hållbart utnyttjande av naturresurserna. De 17 hållbarhetsmålen ska styra det internationella utvecklings- och hållbarhetsarbetet fram till 2030 och är universella och giltiga för alla, såväl på nationell och regional nivå som på global nivå. Utskottet vill i sammanhanget också hänvisa till sitt yttrande till finansutskottet med anledning av regeringens proposition om Agenda 2030 (prop. 2020/21:188, bet. 2020/21:UU2y). Liksom tidigare vill utskottet understryka vikten av att regeringen i de landstrategier och tematiska strategier som beslutas inom ramverket tydliggör hur de bidrar till att uppfylla hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Utskottet konstaterar att den pågående covid-19-pandemin leder till en omfattande fattigdomsökning och har långsiktiga effekter inom hälsa, ekonomi, demokrati och mänskliga rättigheter samt jämställdhet.

Demokratisk tillbakagång och inskränkningar i mänskliga rättigheter noteras i allt fler länder, liksom utbredd korruption. Dagens utvecklingsutmaningar är komplicerade och ofta sammankopplade. Den globala utvecklingen är oroande med ett ökat antal konflikter och ett större antal människor på flykt än någonsin. Ett krympande demokratiskt utrymme är ett växande problem på allt fler håll. Korruptionen är omfattande i många länder och utgör en global utmaning. Klimatförändringar och miljöproblem intensifieras, och deras bidrag till konflikter är ett allvarligt utvecklingshinder. Utskottet noterar den oroväckande negativa utvecklingen globalt vad gäller jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter, inklusive SRHR. Utskottet anser därför att Sverige ska fortsätta att bedriva en aktiv utvecklingspolitik som värnar och främjar demokrati och mänskliga rättigheter, stärker demokratiprocessen och främjar respekten för de mänskliga rättigheterna, en hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning.

Utskottet noterar att regeringen under våren 2022 lanserat ett initiativ där bistånds- och handelspolitiken arbetar tillsammans för att bidra till en hållbar återhämtning och utveckla långsiktiga ekonomiska relationer med låg- och medelinkomstländer. Ett antal myndigheter, bl.a. Sida och Business Sweden, har fått i uppdrag att tillsammans ta fram förslag för hur de mer effektivt kan stödja arbetet med att främja bredare ekonomiska relationer mellan Sverige

och partnerländer. Det kan exempelvis handla om att identifiera nya affärsmöjligheter för svenska företag.

Utskottet vill också betona vikten av samverkan och samordning mellan biståndsgivare, såväl inom OECD-Dac som inom EU och i Norden.

Motionerna 2021/22:443 (V) yrkande 9, 2021/22:921 (V) yrkandena 2, 11, 12, 26, 34 och 41, 2021/22:2586 (SD) yrkandena 7, 15, 43 och 47, 2021/22:3247 (C) yrkandena 1, 3, 4, 9, 16, 18 och 22, 2021/22:3773 (M) yrkandena 1 och 2, 2021/22:3776 (M) yrkandena 49, 51 och 57, 2021/22:3882 (KD) yrkandena 2, 3 och 6, 2021/22:3995 (L) yrkandena 1 och 6, 2021/22:4157 (M) yrkandena 3, 5 och 9 samt 2021/22:4211 (MP) yrkande 1 avstyrks i den mån de inte tillgodosetts genom vad utskottet anfört.

Prioriteringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen

Jämför reservation 8 (M), 9 (SD), 10 (C), 11 (V), 12 (KD), 13 (L) och 14 (MP).

Motionerna

I partimotion 2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 1 anförs att regeringen bör integrera analys av civilsamhällets villkor och förslag för att främja civilsamhällets demokratiska utrymme i samtliga strategier som rör utvecklingssamarbetet. I yrkande 3 anförs att regeringen bör verka för effektiv finansiering till civilsamhället i multilaterala organisationer och i den internationella givarsamordningen. I yrkande 4 anförs att jämställdhetsperspektivet måste omsättas i praktiken i hela biståndet. I yrkandena 5–9 anförs att regeringen snarast bör återkomma med förslag på åtgärder utifrån Sidas kartläggning av myndighetens arbete med barnrättsperspektivet, att Sverige som enskilt land såväl som medlem i EU och FN bör verka för att stärka barnrättsperspektivet inom det humanitära biståndet, att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur stödet till hbtq-organisationer i mottagarländerna kan förstärkas, att målsättningar kring funktionsnedsättning bör skrivas ut så att insatser blir mätbara och att Sverige bör stärka informationsstödet till folkrörelser och frivilligorganisationer. I yrkande 16 anförs att Sveriges arbete med vatten och sanitet behöver fokusera på att långsiktigt stärka och bygga nationella system och institutioner som kan tillhandahålla hållbara vatten- och sanitetstjänster. I yrkandena 20–22 anförs att Sverige ska verka för att de fattigaste länderna får totala och villkorslösa skuldavskrivningar, att Sverige bör driva på för en global skuldrevision enligt norsk modell och att Sverige som enskilt land såväl som i EU och FN bör agera för att uppmärksamma frågan om den växande skuldbördan och ta fram en

strategi för att förebygga kommande skuldkriser. I yrkande 27 anförs att Sverige bör ha som mål att minst 50 procent av biståndet ska gå till flickor och kvinnor. I yrkandena 30–33 anförs att regeringen bör öka stödet till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i det humanitära biståndet, att Sverige inom utvecklingssamarbetet bör verka för inkluderande utbildning av hög kvalitet och trygga skolor för både flickor och pojkar, att Sverige bör prioritera bistånd inom jordbruk till småskaliga bönder och agroekologiska metoder och att Sverige bör utöka stödet till civilsamhällsorganisationer i partnerländer och i Sverige inom bistånd till jordbruk. I yrkande 39 anförs att regeringen bör återkomma med förslag om hur biståndets bristande förutsägbarhet till följd av växelkursfluktuationer kan motverkas. I partimotion 2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17 anförs att en större del av svenskt och europeiskt bistånd kan riktas mot klimatåtgärder. I partimotion 2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 10 anförs vikten av klimatbistånd för att hjälpa fattigare länder att kunna prioritera klimatpolitik och genomföra långsiktiga åtgärder för att minska utsläppen. I yrkandena 11 och 13 anförs att regeringen ska öka andelen av biståndet som går till klimatrelaterade åtgärder och att skuldavskrivning ska kunna göras utifrån ett klimatperspektiv. I partimotion 2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15 understryks vikten av ett mer effektivt bistånd.

I kommittémotion 2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkande 10 framhålls näringslivets centrala roll i genomförandet av Agenda 2030 och att näringsliv och tillväxt därför bör stödjas mer i biståndet. I yrkandena 18–23 anförs att fortsatt stöd till utbildning ska villkoras med att barnen inte indoktrineras i skolan på ett sätt som kan bidra till fortsatta konflikter, att svenskt bistånd till infrastruktur och ekonomisk utveckling i mindre och mellanstora städer och runt flyktingläger bör ökas, liksom svenskt bistånd till ekonomisk utveckling, bl.a. genom integrerade projekt för jord- och skogsbruk inklusive förädlingsindustri, att biståndet bör anpassas till de akuta behoven orsakade av coronakrisen, inte minst beträffande vacciner, men även med stöd till små och medelstora företag, att Sveriges bistånd, i enlighet med Agenda 2030, ska stödja fattiga länder i att utveckla hållbar industri, handel och infrastruktur inklusive energi och att bistånd knutet till svenska kompetensområden som skogsbruk, miljö, klimat och energi bör prioriteras. I yrkandena 25–29 anförs att hälsa, vatten och sanitet bör vara prioriterade områden i svenskt bistånd, att Sveriges bidrag till The Vaccine Alliance (Gavi) bör återgå till samma nivå som perioden 2016–2020 när covidpandemin är över, att biståndet under coronakrisen bör fokusera på nödhjälp till de allra fattigaste i länder som drabbats hårt av pandemin samt till att bidra till att världens befolkning så snart som möjligt vaccineras mot covid-19, att andelen av biståndet som går till praktisk yrkesutbildning bör öka och att kvinnors företagande, arbete och säkerhet bör vara ett viktigt perspektiv i det svenska biståndet. I yrkande 31 anförs att andelen av svenskt bistånd som går till förföljda religiösa minoriteter bör öka.

I kommittémotion 2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 17 anförs att Sverige bör stärka stödet till civilsamhällets arbete med konflikthantering och konfliktförebyggande. I kommittémotion 2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 3, 4 och 14 anförs att regeringen inom strategin för Sveriges regionala utvecklingssamarbete med Latinamerika bör arbeta för att kvinnors rätt till abort stärks i Centralamerika, att Sverige inom det regionala utvecklingssamarbetet med Latinamerika bör förstärka arbetet med att understödja fackliga rättigheter och möjligheten till facklig organisering i Centralamerika och även rikta särskilt fokus mot att stärka åtgärder vad gäller klimatanpassning och skydd mot naturkatastrofer i Centralamerika.

I kommittémotion 2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3 understryks vikten av att prioritera SRHR och hbtq-rättigheter i utvecklingspolitiken, inte minst i ljuset av att rättighetsperspektivet minskar i delar av världen. I kommittémotion 2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 5 anförs att regeringen bör förstärka förankringen till det svenska samhället och öka det bilaterala biståndet. I yrkandena 11–13 anförs att hållbara jobb, klimatomställning och tillgång till grön energi och demokratisk utveckling ska vara ett tydligt fokus i svenskt bistånd. I yrkandena 14 och 15 anförs att utvecklingsbiståndet tydligare behöver bidra till inkludering av personer på landsbygden, inte minst kvinnor, med särskilt fokus på att öka produktionen och förädlingsvärdet inom jordbruket samt understryks vikten av jordbruksbistånd. I yrkande 19 anförs att fungerande skattesystem i utvecklingsländer är viktigt för en hållbar utveckling och mindre korruption.

I kommittémotion 2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 50 understryks vikten av klimatbistånd för att hjälpa fattigare länder att kunna prioritera klimatpolitik och genomföra långsiktiga åtgärder för att minska utsläppen. I kommittémotion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 12 anförs att Sveriges biståndsbudget i högre grad ska fokusera på att understödja hållbar omställning samt insatser som motverkar klimatförändringarnas skadliga effekter i såväl tillväxtområden som särskilt sårbara områden.

I kommittémotion 2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 8 anförs att Sverige bör prioritera institutionsbyggande insatser och involvera relevanta svenska expertmyndigheter i arbetet. I yrkandena 11, 12 och 14 anförs att kvinnors möjlighet till egenförsörjning ska prioriteras i utvecklingspolitiken, att Sverige ska vara en tydlig röst för SRHR-frågor och kvinnors rätt till sin egen kropp och att Sidas arbete med garantier bör stärkas. I kommittémotion 2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 50 anförs att samarbete kring global hälsa ska vara en bärande del av Sveriges utvecklingspolitik. Förslagen återkommer i kommittémotion 2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 14 och 18.

I kommittémotion 2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 4 föreslås att riktlinjerna för Sveriges bilaterala samarbetsstrategier ses över i syfte att utreda hur effekten på bästa sätt kan stärkas genom

samarbete med privata aktörer. I yrkandena 10–12 anförs att en egen svensk struktur bör byggas upp för att kunna bistå med flyktinghjälp i vår värld, att det humanitära stödet i ökad utsträckning bör kanaliseras genom civilsamhällsorganisationer och att det humanitära stödet i Irak och Syrien bör kanaliseras via kyrkor i Irak och Syrien. I yrkande 14 anförs att Sverige måste ligga i framkant när det gäller att stödja och utveckla insatser som syftar till att skapa arbets- och utbildningstillfällen för människor på flykt. I yrkande 15 understryks vikten av humanitärt bistånd i form av digitaliseringsstöd. I yrkande 17 föreslås en särskild biståndsstrategi inklusive en frihetsfond som inriktas på att ge stöd till människorättsförsvarare. I yrkande 18 understryks vikten av stöd till kooperativ och småskaligt jordbruk i låginkomstländer. I yrkande 20 föreslås att de nya landstrategier som tas fram alltid ska innehålla en analys av situationen för religions- och övertygelsefriheten. I yrkandena 22–26 anförs att regeringen bör intensifiera ansträngningarna för att civilsamhällsaktörer och oppositionspolitiker ska kunna verka, att lagstiftning och sedvänja som tillåter tvångsäktenskap och barnäktenskap aktivt måste motverkas. Vidare anser motionärerna att stöd till trosbaserade biståndsorganisationer, till vaccin och andra hälsoinsatser via Globala fonden och den globala vaccinaliansen samt till investeringar i infrastruktur för vatten, sanitet och hygien bör prioriteras. I yrkandena 29–31 påtalas vikten av att belysa frågor kring god förvaltning i statsfinansierade svenska biståndsinsatser, att det svenska utvecklingsbiståndet i högre grad bör gå till att stärka rättsväsendets institutioner i låg- och medelinkomstländer, vilket innefattar polis, domstolsväsende och kriminalvård, samt att Sverige bör inrätta en forsknings- och innovationsenhet för nydanande och evidensbaserad metodik inom biståndet. I yrkandena 37 och 38 anförs att klimatbiståndet bör öka och att regeringen bör ge Sida i uppdrag att inom ramen öka stödet till hållbar livsmedelsproduktion med fokus på småskalighet i låginkomstländer och på katastrofförebyggande åtgärder.

I kommittémotion 2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 19 anförs att svensk biståndspolitik i högre utsträckning bör genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. I kommittémotion 2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 4 anförs att humanitära insatser ska prioriteras och att biståndsmedel som inte använts under hösten ska gå till humanitära appeller. I yrkande 5 anförs att biståndet ska vara uttalat feministiskt och att sexuella och reproduktiva rättigheter, särskilt preventivmedel och abort, ska vara en självklar del av humanitära insatser. I yrkandena 8 och 9 anförs att humanitära insatser ska redovisas fördelat på män och kvinnor och att det centrala i svenskt demokratibistånd ska vara att kunna garantera fria val. I yrkandena 11 och 12 anförs att Sverige ska ge bistånd för demokrati och mänskliga rättigheter även i rika länder som Ryssland och Saudiarabien och att en pilotverksamhet bör övervägas vad gäller upphandling.

I kommittémotion 2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 7 anförs att Sverige bör bistå producentländer med kapacitetsuppbbyggnad så att mänskliga rättigheter och miljö kan respekteras vid

produktion. I kommittémotion 2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 anfördes att stöd till fria medier bör ingå i biståndet. I kommittémotion 2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 3–7 anfördes att Sverige bör ge ökat klimatstöd till fattigare länder, t.ex. genom en internationell skatt på finansiella transaktioner, att de länder som har orsakat klimatförändringarna genom årtionden av höga utsläpp bör ta ekonomiskt ansvar för att ersätta de förluster och skador som drabbar mindre utvecklade länder och för att finansiera de åtgärder som krävs för att fattiga länder ska kunna minska sina utsläpp, binda mer kol och anpassa samhället till ett förändrat klimat, att Sverige bör verka för att den internationella humanitära hjälpen till människor i nöd utökas, att Sverige ska fortsätta driva på i det internationella samarbetet för att vaccin ska finnas och vara tillgängligt för alla samt att öka stödet till fattiga länder där effekterna av covid-19 har drabbat samhället och utsatta människor hårdast. I yrkandena 14–16 anfördes att regeringen bör verka för att biståndet utgår från lokala behov, skapar arbeten på plats samt är miljö- och klimatmässigt hållbart, att bistånd inom jordbrukssektorn ska ha särskilt fokus på småskaliga jordbruk, kvinnliga jordbrukare och klimat- och miljöanpassning av jordbruket samt att Sverige bör verka för alla människors rätt till hälsosam och kulturellt lämplig mat producerad med ekologiskt hållbara metoder. I yrkandena 18 och 26 anfördes att biståndet bör främja människors rätt till direkt och demokratisk kontroll över de mest nödvändiga resurserna i vårt samhälle, däribland rätten till mat, vatten och bostad, samt att regeringen bör ge relevanta myndigheter i uppdrag att i sin utländska verksamhet ta större hänsyn särskilt till konsekvenserna för vatten-, energi- och livsmedelssäkerhet.

Bakgrund

I budgetpropositionen anger regeringen att de prioriteringar som angavs i skrivelsen Policyramverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd (skr. 2016/17:60) står fast. Regeringen betonar inför 2022 särskilt följande områden:

- Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer
- Jämställdhet
- Miljö, klimat, hav och naturresurser
- Fred och säkerhet
- Ekonomisk utveckling
- Migration och utveckling
- Hälsa, inklusive SRHR
- Utbildning och forskning
- Humanitärt bistånd

Riksdagen godkände riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken för 2022 (bet. 2021/22:FiU1, rskr. 2021/22:46), varigenom riksdagen bl.a. godkände att 1 miljard kronor av biståndsmedel skulle

öronmärkas för återuppbyggnad av krigshärjade länder för att möjliggöra för människor att åter bo och leva i trygga samhällen och bidra till deras tillväxt. Utskottet konstaterade i sin beredning av utgiftsområde 7 (bet. 2021/22:UU2) att Sverige i bilateralt och multilateralt utvecklingssamarbete redan idag lägger stora resurser på återuppbyggnad av krigshärjade länder. Det övergripande målet för regeringens beslutade strategi för 2017-2022 för hållbar fred är t.ex. att bidra till förbättrat förebyggande av väpnad konflikt, effektiv konfliktlösning, hållbar freds- och statsbyggnad, ökad mänsklig säkerhet i sviktande och konflikttrabbade stater, samt stärkt inflytande för kvinnor och för unga, barn och minoriteter i dessa situationer. Insatser, också för återuppbyggnad av krigshärjade länder, sker med beaktande av målen för svenskt internationellt utvecklingssamarbete och i enlighet med OECD-Dacs definition av bistånd.

Utskottets ställningstagande

Med beaktande av de övergripande principer för biståndet som angetts anser utskottet att mer kraft behöver läggas på demokratiutveckling, förstärkning av stödet till demokratins aktörer, förebyggande av väpnade konflikter, fredsbyggnad, jämställdhet, SRHR, klimat, miljö- och naturresurshantering, inkluderande och hållbar ekonomisk utveckling, jämlik hälsa samt utbildning och forskning. Humanitära insatser bör prioriteras även i fortsättningen.

Utskottet vill även understryka att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer är centrala som både mål och medel för en positiv utveckling inom samtliga dessa områden. Utskottet vill vidare understryka att jämlikhet, sexuella och kulturella rättigheter, religions- och övertygelsefrihet, jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter är centralt för demokratiutveckling.

SRHR bör även i fortsättningen vara en av Sveriges mest prioriterade frågor. Sex- och samlevnadsundervisning, säkra förlossningar och säkra och lagliga aborter bör även fortsättningsvis utgöra en viktig del av arbetet.

Utskottet vill också understryka att barnrättsperspektivet är en viktig del av rättighetsperspektivet. Sverige är en betydande givare på barnrättsområdet och bör fortsätta att stärka arbetet med barns rättigheter. Sverige ska också bidra till att alla pojkar och flickor ska kunna fullgöra en avgiftsfri och likvärdig utbildning av god kvalitet. Utskottet vill betona insatser som stärker flickors möjlighet att fullgöra sin skolgång, såsom förbättrad skolmiljö. Flickors möjlighet att fullgöra sin skolutbildning förstärker skyddet mot att de gifts bort redan som barn.

Utskottet vill också betona vikten av att stärka Sveriges åtaganden för att hantera klimatkrisen och bevara och skydda den biologiska mångfalden och ekosystemen. En god miljö och hållbart nyttjande av naturresurser är förutsättningar för en hållbar ekonomisk tillväxt och tryggad livsmedelsförsörjning, sammankopplat med människors förmåga att ta sig ur fattigdom och samhällens möjligheter att motstå kriser. Utfasningen av fossila bränslen, stöd

till förnybar energi, energieffektivisering och klimatanpassning samt motverkande av avskogning och utarmning av havet bör förbli centrala prioriteringar. Stödet genom de globala miljö- och klimatfonderna är fortfarande centralt, liksom åtgärder inom havsområdet och klimatrelaterade säkerhetsrisker.

Utskottet anser att det civila samhället och dess organisationer är en stark förändringskraft som har en nyckelroll i arbetet för fattigdomsminskning, demokratiutveckling och genomförandet av Agenda 2030. Många av organisationerna har stor potential att verka lokalt och nära de fattiga och förtryckta människor som det svenska biståndet syftar till att nå. Utskottet noterar att regeringen i juli 2015 beslutade om gemensamma åtaganden med svenska civilsamhällesorganisationer för stärkt dialog och samverkan inom utvecklingsarbetet. De gemensamma åtagandena ligger till grund för Utrikesdepartementets förhållningssätt till svenska civilsamhällsorganisationer och vilar på sex principer om självständighet och oberoende: dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet, insyn och mångfald.

Utskottet vill också understryka att utvecklingsarbetet ska stödja hållbar försörjning och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor och uppbyggnad av sociala trygghetssystem.

Privatsektorsutveckling och stöd till hållbara investeringar och innovation bör vara centralt även i fortsättningen. Digitaliseringens potential ska tillvaratas, och Sverige bör stärka arbetet med innovativa finansieringsformer på området. Utvecklingsarbetet ska främja kvinnors ekonomiska egenmakt som en viktig drivkraft för ekonomisk tillväxt samt tillvarata migrationens positiva effekter.

Utskottet behandlade våren 2021 regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens granskning av Sidas arbete med garantier. Utskottet står fast vid sin uppfattning att garantier har potential att bidra till att minska de negativa ekonomiska effekterna av covid-19 i Sidas samarbetsländer (skr. 2020/21:117, bet. 2020/21:UU11). Utskottet noterade också att Riksrevisionens slutsats är att det i huvudsak har säkerställts att garantiverksamheten bedrivs på ett effektivt sätt och att Sida i huvudsak har arbetat ändamålsenligt med garantier.

Utskottet konstaterar att covid-19-pandemins effekter särskilt har drabbat flyktingar, internflyktingar och migranter samt förändrat förutsättningarna för migration och rörlighet. Utskottet vill understryka vikten av att, inte minst i återhämtningen och omställningen efter pandemin, bidra till migrationens positiva utvecklingseffekter, motverka negativa konsekvenser som kan följa av irreguljär migration och tvångsfördrivning, skapa förutsättningar för att de som väljer att migrera ska kunna göra det på ett säkert, ordnat och reglerat sätt samt motverka grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning.

Sverige bör fortsätta att stödja samarbetsländers förmåga att hantera migration på ett sätt som säkrar individens rättigheter, med särskilt fokus på kvinnor och flickor. Regeringen ska verka för genomförande av det globala flykting- respektive migrationsramverket i linje med Agenda 2030. Sverige

bör förespråka långsiktiga migrationsdialoger med prioriterade tredjeländer och stödja EU-samarbetet för att motverka grundorsaker till ofrivillig migration samt stärka ursprungs- och transitländers egen kapacitet att hantera alla aspekter av migration, inklusive bekämpning av människosmuggling.

Biståndsministern har i ett frågesvar i riksdagen (2021/22:691) anfört följande. För att kunna upprätthålla en human, rättssäker och långsiktigt hållbar asylpolitik måste de som efter en rättssäker prövning av sina asylskäl fått ett avslagsbeslut återvända så snabbt som möjligt. Att återta sina egna medborgare är en folkrättslig förpliktelse och att folkrätten ska följas är en grundläggande princip i svensk utrikespolitik och något regeringen ständigt arbetar för i dialog med andra länder. Regeringen använder de verktyg, såväl nationellt som inom ramen för EU-samarbetet, som är mest ändamålsenliga för att nå resultat på återvändandeområdet. Utskottet har inga invändningar mot detta men vill återigen erinra om att allt bistånd ska hanteras enligt det regelverk som anges av OECD-Dac.

Utskottet anser att Sveriges humanitära biståndspolitik ska vara behovsbaserad och utgå från internationell humanitär rätt, de humanitära principerna – humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende – samt principerna om gott humanitärt givarskap. Det övergripande målet för det humanitära biståndet ska även fortsättningsvis vara att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet, till förmån för nödlidande människor. Utskottet förutsätter att regeringen i sin bedömning av vilka kanaler som ska användas för humanitära insatser utgår från de principer som anges ovan men är utöver det inte berett att tillgodose de förslag om inriktning på och fördelning av det humanitära stödet som föreslås i motionerna. Utskottet noterar att regeringen den 9 mars beslutade bidra med ytterligare 100 miljoner kronor i kärnstöd till UNHCR, bl.a. mot bakgrund av kriget i Ukraina. Därmed uppgår kärnstödet till UNHCR för 2022 till totalt 888 miljoner kronor.

I den mån de inte tillgodosetts genom det som anförts ovan avstyrker utskottet motionerna 2020/21:2946 (C) yrkande 3, 2021/22:921 (V) yrkandena 1, 3–9, 16, 20–22, 27, 30–33 och 39, 2021/22:2586 (SD) yrkandena 10, 18–23, 25–29 och 31, 2021/22:2588 (V) yrkande 17, 2021/22:2589 (V) yrkandena 3, 4 och 14, 2021/22:3247 (C) yrkandena 5, 11–15 och 19, 2021/22:3436 (M) yrkande 50, 2021/22:3511 (C) yrkande 17, 2021/22:3684 (C) yrkande 12, 2021/22:3773 (M) yrkandena 8, 11, 12 och 14, 2021/22:3777 (M) yrkande 50, 2021/22:3882 (KD) yrkandena 4, 10–12, 14, 15, 17, 18, 20, 22–26, 29–31, 37 och 38, 2021/22:3963 (L) yrkande 19, 2021/22:3995 (L) yrkandena 4, 5, 8, 9, 11 och 12, 2021/22:4030 (M) yrkandena 10, 11 och 13, 2021/22:4039 (M) yrkande 15, 2021/22:4076 (MP) yrkande 7, 2021/22:4157 (M) yrkandena 8, 14 och 18, 2021/22:4197 (MP) yrkande 4 och 2021/22:4211 (MP) yrkandena 3–7, 14–16, 18 och 26.

Fokusering och villkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motioner om fokusering av och villkor för bistånd, bl.a. med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 15 (M), 16 (SD), 17 (KD), 18 (L) och 19 (M, SD, KD) samt det särskilda yttrandet (C).

Motionerna

Allmänt

I kommittémotion 2021/22:70 av Björn Söder (SD) yrkande 1 anförs att Sverige bör upphöra med bidrag till Islamic Relief. I kommittémotion 2021/22:71 av Björn Söder (SD) anförs att Sverige ska upphöra med allt direkt eller indirekt bistånd till den palestinska myndigheten. Förslagen återkommer i kommittémotion 2021/22:2569 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 4. I kommittémotion 2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6 föreslås att regeringen ska främja stöd till Somaliland Development Fund. I yrkande 7 anförs att regeringen bör se över ett tillfälligt stöd till områdena Puntland och Galmudug, och i yrkande 9 föreslås att regeringen ska arbeta för att givarsamfundet upprättar oberoende tjänstemyndigheter som mellanhänder mellan givarsamfundet och den somaliska staten å ena sidan och de organisationer som tillhandahåller tjänster å andra sidan. I kommittémotion 2021/22:2571 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 3–5 anförs att regeringen bör verka för att öka de humanitära insatserna i konfliktområdena i Syrien och Irak, stödja uppbyggnaden av området Nineveslätten i Irak och utreda behov av och möjligheter till materiellt stöd. I kommittémotion 2021/22:2574 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14 anförs att Sverige bör öka de humanitära insatserna för kristna i Irak och Syrien. I kommittémotion 2021/22:2578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3 anförs att Sverige bör ta fram en tydligare regional strategi för Syrienkrisen, att kontrollfunktioner bör inrättas för att säkerställa mottagarorganisationers lämplighet beträffande internationellt bistånd och att bistånd via Islamic Relief och andra organisationer som kan kopplas till extremism bör upphöra. I kommittémotion 2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 anförs att Sverige bör dra in biståndet till den palestinska myndigheten för att främja kvinnors rättigheter i Mellanöstern. I kommittémotion 2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 1, 3, 8, 16, 17, 24 och 32–34 anförs att biståndet bör prioritera de minst utvecklade länderna i den mån hjälp har förutsättningar att nå fram, att andelen bistånd som går till de områden varifrån de stora flyktingströmmarna till Sverige kommer bör öka, att biståndet bör fokuseras till områden där Sverige har kompetens och villkoras med demokratisk utveckling och respekt för religiösa minoriteter, att det partinära biståndet ska fördelas efter antalet mandat för de svenska partierna i riksdagen,

att avtal ska finnas med alla biståndsländer med krav om återvändande för medborgare som vistats eller bott i Sverige samt bättre kontroll av och tydligare styrning mot rimliga transaktionskostnader och löner. I yrkandena 36–42 anförs att Sida och UD ska avtala om att kunna begära in kontrolluppgifter från betalningsmottagare och få del av uppföljningsrapporter, att samarbetet med mottagare som inte uppfyller Sveriges krav på redovisning eller på användning av biståndsmedel avbryts, att bidraget till den palestinska myndigheten dras in, att Sverige bör avtala om en rätt att frysa fonders utbetalningar, att samarbetet med Islamic Relief Fund bör avslutas, att ansvar bör utkrävas av samarbetspartner som bryter mot avtal om skälig lön samt att en analys av biståndet bör göras med syftet att kartlägga och avsluta bistånd som finansierar myndigheter eller organisationer som aktivt förtrycker och kränker hbt-plus-personers mänskliga rättigheter.

I kommittémotionerna 2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 3 understryks vikten av att fokusera biståndet. I yrkande 4 i anförs att Sveriges bistånd i större utsträckning än i dag bör villkoras. I yrkande 9 anförs att högre demokratikrav bör ställas på länder som mottar utvecklingsbistånd. I yrkande 10 anförs att Sverige bör avsluta utvecklingssamarbete med statliga aktörer i länder där demokratiutvecklingen systematiskt går åt fel håll och i yrkande 13 anförs att Sverige bör arbeta efter principerna ”mer för mer” och ”mindre för mindre” där mottagarländer prioriteras utifrån framgångsrikt reformarbete vad gäller demokrati och antikorrupktion. Förslagen upprepas i kommittémotion 2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 6, 7, 10, 12 och 16.

I kommittémotion 2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 32–34 anförs att Sverige och EU måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korrupktion och respekterar mänskliga rättigheter för att få ta emot bistånd samt att Sverige bör frysa det svenska biståndet till FN:s organisation för palestinska flyktingar (UNRWA). Medlen bör överföras till UNHCR. I yrkandena 35 och 36 anförs att Sveriges bistånd till Irak bör villkoras och minskas samt att biståndet till Islamic Relief bör frysas.

I kommittémotion 2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 2 och 3 anförs att striktare krav på motprestation för att få svenskt utvecklingsbistånd bör införas och att biståndet inte ska gå till mottagare som inte uppfyller krav på demokrati och mänskliga rättigheter.

Bistånd till Afghanistan

I kommittémotion 2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 25 och 26 anförs att Sveriges Afghanistanstrategi behöver uppdateras och att ett omtag bör göras vad gäller biståndets utformning till Afghanistan. I kommittémotion 2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 16 anförs att Sverige bör ta fram en långsiktig strategi för stödet till den afghanska civilbefolkningen. I kommittémotion 2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 11 och 12 anförs att det humanitära biståndet till Afghanistan

i första hand bör fokusera på människors, särskilt kvinnors och barns, rätt och möjlighet till utbildning, arbete och demokratiskt deltagande i samhället och att skydd av civilsamhället och hållbar utveckling baserad på det lokala och civila samhällets grundläggande behov bör sättas i fokus för ett utvidgat bistånd till Afghanistan.

Bakgrund

Regeringen anger i budgetpropositionen att arbetet för fokusering av biståndet fortsätter. Det bilaterala biståndet är tematiskt fokuserat på att bemöta centrala utmaningar och uppnå resultat inom områdena demokrati och mänskliga rättigheter, jämställdhet samt miljö och klimat. De biståndspolitiska perspektiven – fattiga människors perspektiv på utveckling, rättighetsperspektivet, jämställdhetsperspektivet, miljö- och klimatperspektivet och konfliktperspektivet – har utgjort fortsatta utgångspunkter.

Det framgår också av budgetpropositionen att regeringen, mot bakgrund av den negativa demokratiska utvecklingen i många länder, fortsätter att ställa tydliga krav på Sveriges samarbetsländer att leva upp till rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Som utgångspunkt ska stödet till staten minska vid en negativ utveckling vad gäller mänskliga rättigheter och demokrati. Vidare anges att utvecklingssamarbetet ska bidra till stärkt utvecklingsfinansiering, ökad inhemsk resursmobilisering, uppbyggnad av sociala trygghetssystem och minskad korruption.

Afghanistan är sedan 2013 det största mottagarlandet för svenskt bistånd. Bistandsstrategin för 2021–2024 omfattar 3 288 miljoner kronor. Biståndets fokus är enligt strategin på mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet, utbildning, hälsa, fred och ekonomisk utveckling med fokus på miljömässig hållbarhet. Sedan talibanernas maktövertagande har alla projekt som kanaliseras pengar via den afghanska staten stoppats; det gäller även Världsbankens fond för återuppbyggnad av landet.

Enligt svar på en fråga från riksdagen den 3 januari 2022 (2021/22:679) avser regeringen att tillsätta en utvärdering som omfattar de senaste 20 årens svenska engagemang i Afghanistan. Inriktningen är att genomföra en bred utvärdering som omfattar det samlade engagemanget under tidsperioden. Kommittédirektiv bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att fokusering angavs som ett anslagsvillkor i beslutet om anslaget 1:1 Bistånd för 2019 (prop. 2018/19:1 utg. omr. 7, bet. 2018/19:UU2, rskr. 2018/19:85). Utskottet vill understryka vikten av att regeringens arbete med fokusering i biståndet fortsätter och förutsätter att frågan beaktas i arbetet med utveckling av nya samarbetsstrategier. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att tillmötesgå de förslag om insatser riktade till specifika länder och verksamheter som föreslås i vissa motionsyrkanden.

Utskottet noterar att regeringen anger att man kommer att ställa ökade krav på de länder som tar emot svenskt bistånd att leva upp till rättsstatens principer och värna mänskliga rättigheter. Som utgångspunkt ska stödet till staten minska vid en negativ utveckling vad gäller mänskliga rättigheter och demokrati.

Frågan om korruption i biståndet och i Sveriges samarbetsländer behandlades utförligt av utskottet i betänkande 2019/20:UU2. Utskottet står fast vid det ställningstagande som gjordes då och vill återigen understryka att korruption alltid är oacceptabelt och allvarligt. Även när det är små summor som försvinner är det pengar som stjäls från de allra fattigaste. Utskottet utgår från att alla myndigheter och organisationer som hanterar svenskt bistånd har nolltolerans mot alla former av korruption. Utskottet förutsätter att regeringen även fortsättningsvis verkar för att de myndigheter som hanterar biståndsmedel fortsätter att utveckla såväl kontrollmekanismer som interna regler och koder för att motverka och upptäcka korruption. Utskottet anser att kampen mot korruption bör vara en viktig beståndsdel i arbetet för demokrati och noterar att regeringen gjorde samma bedömning i budgetpropositionen för 2022.

Utskottet utgår från att regeringen beaktar vad som sagts ovan vid bedömning och beredning av strategier och stödinsatser, men är utöver det inte berett att ta ställning till de villkor för stöd till specifika organisationer eller länder som föreslås i motionerna. Mot bakgrund av det som anförts här avstyrker utskottet motionerna 2020/21:652 (SD) yrkande 14, 2021/22:70 (SD) yrkande 1, 2021/22:71 (SD), 2021/22:2567 (SD) yrkandena 6, 7 och 9, 2021/22:2569 (SD) yrkande 4, 2021/22:2571 (SD) yrkandena 3–5, 2021/22:2574 yrkande 14, 2021/22:2576 (SD) yrkande 6, 2021/22:2578 yrkandena 1–3, 2021/22:2581 (SD) yrkande 11, 2021/22:2584 yrkande 3, 2021/22:2586 (SD) yrkandena 1, 3, 8, 16, 17, 24, 32–34 och 36–42, 2021/22:3773 yrkandena 3, 4, 9, 10 och 13, 2021/22:3882 (KD) yrkandena 32–36, 2021/22:3995 (L) yrkandena 2 och 3 samt 2021/22:4157 (M) yrkandena 6, 7, 10, 12 och 16.

Mot bakgrund av Rysslands invasion av Ukraina och talibanernas maktövertagande i Afghanistan vill dock utskottet beröra frågor om Sveriges bistånd till dessa länder.

Utskottet noterar att regeringen 2021 beslutade om en ny biståndsstrategi för reformsamarbete med Östeuropa i vilken Ukraina är största mottagarland. Biståndet till Ukraina omfattar ca 260 miljoner kronor årligen fram till 2027 och fokuserar främst på demokrati och mänskliga rättigheter, ekonomisk utveckling samt klimat och miljö. Vidare stöder Sverige Ukraina genom en rad mellanstatliga och multilaterala organisationer, såsom EU och FN, samt genom sitt medlemskap i olika internationella finansiella institutioner.

Det framgick vid Sidas föredragning för utskottet att myndigheten bedömer att det kommer att bli en kraftig förvärring av det humanitära läget i Ukraina. Sida har därför beslutat om ytterligare stöd om 30 miljoner kronor till FN:s humanitära landfond för Ukraina. Sedan tidigare är 15 miljoner kronor för

2022 fördelade till Internationella rödakorskommittén (ICRC). Utöver det går 20 miljoner kronor från Utrikesdepartementets bidrag till ICRC specifikt till Ukraina 2022. Den 28 februari beslutade regeringen att öka det humanitära biståndet till Ukraina med 500 miljoner kronor. Utöver bidragen till Internationella rödakorskommittén och FN:s humanitära landfond har Sida även en ofördelad budgetpost inbyggd i sina avtal med flera stora humanitära aktörer, där Sida kan ge godkännande inom loppet av några timmar – ett slags snabbresponsmekanism. I detta finns alltså ytterligare en beredskap för snabba beslut. Det gäller även Myndigheten för samhällsberedskap (MSB) som redan nu är engagerad i förberedelser för insatser med materiel och särskilt utbildad expertis. Även MSB har möjligheter att snabbt få extra resurser från Sida. Utskottet vill understryka vikten av att regeringen fortsätter att följa utvecklingen och vid behov vidtar åtgärder för att ge ytterligare stöd till Ukraina.

Utskottet konstaterar att Sverige under lång tid haft ett djupt engagemang i Afghanistan och för det afghanska folket. Sedan 2013 är Afghanistan det största mottagarlandet för svenskt bistånd. Efter talibanernas maktövertagande är det nödvändigt att Sverige lägger om en stor del av biståndet. Regeringen bör verka för att prioriterade utvecklingsinsatser, däribland stöd till flickors utbildning och hälsovård, kan fortsätta utan att kanaliseras genom talibanstyret. Utskottet konstaterar att runt en halv miljon afghaner beräknas vara på flykt inom landet, och humanitära insatser är därför alltså viktiga. De måste komma civilbefolkningen till del utan att slussas genom talibanregeringen.

Riksdagen riktade nyligen ett tillkännagivande till regeringen om en bred utvärdering av Sveriges insatser i Afghanistan (bet. 2021/22:UU11, rskr. 2021/22:187). Utrikesministern har angett att direktiv till en sådan utredning bereds i Regeringskansliet. Utskottet utgår från att de frågor som tas upp i motionerna beaktas i utredningen. Motionerna 2021/22:3247 (C) yrkandena 25 och 26, 2021/22:3882 (KD) yrkande 16 och 2021/22:4211 (MP) yrkandena 11 och 12 avstyrks i den mån de inte tillgodosetts genom det anförda.

Motionsyrkanden som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden i bilaga 2 som har beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i ett antal motioner som är föremål för förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs

betänkande 2005/06:RS3 (bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335) och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2018–2022 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2018. Utskottet har vid en genomgång och beredning noterat att de motioner som finns i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott dessa motioner.

Reservationer

1. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (M)

av Hans Wallmark (M), Margareta Cederfelt (M) och Helena Storckenfeldt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 49, 51 och 57 samt

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 5 och 9 samt

avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 9,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 11, 12, 26, 34 och 41,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 7, 15, 43 och 47,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 3, 4, 9, 16, 18 och 22,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 2, 3 och 6,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1 och 6 samt

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Biståndspolitiken utgör en viktig del av det svenska engagemanget i världen. En betydelsefull prioritering är att det svenska bidraget till internationell utveckling ska ligga i linje med vår övriga politik för internationellt samarbete och utveckling. Den svenska biståndspolitiken ska ta sin utgångspunkt i vad som är effektivt, var Sverige kan bidra med ett mervärde samt vad som ligger i linje med våra utrikespolitiska intressen.

Hållbarhet, jämställdhet, yttrandefrihet och äganderätt ska prägla alla biståndsstrategier. En värderingsburen biståndspolitik betyder inte att man behöver blanda ihop mål och medel. Bara för att jämställdhet och äganderätt är grundläggande värderingar behöver det inte betyda att dessa värderingar ska ges egna tematiska strategier. Våra samlade värderingar ska alltid vara vägledande och styrande.

Det är viktigt att betona att det svenska bidraget till en bättre värld är så mycket större än den svenska utvecklings- och biståndspolitiken. Svenska företag och startups bidrar med nya tekniska lösningar inom sjukvård och

utbildning och skapar jobb och tillväxt för människor i länder som traditionellt sett är mottagare av svenskt bistånd. Svenska företag som bidrar med tekniska lösningar och ny teknik inom exempelvis hållbara transporter gör troligtvis mycket mer för måluppfyllelsen av Agenda 2030 än vad ett biståndsprojekt någonsin kan göra. I själva verket har det internationella biståndet liten påverkan på ekonomisk tillväxt, något som forskning också pekar på.

Biståndet får inte ses som en evig omfördelning. För att biståndet i större utsträckning ska präglas av resultat behövs mer långsiktighet, en tydligare resultatuppföljning och ett mer fokuserat bistånd. Det behöver också i högre grad inriktas mot områden där Sverige kan bidra med ett tydligt mervärde. Det skulle öka Sveriges möjligheter till specialisering, effektivisering och påverkan och således vara ett viktigt steg för att säkerställa att de omfattande medel som Sverige investerar i internationellt utvecklingssamarbete får så stort genomslag som möjligt. Sverige bör således samordna och arbetsfördela bland likasinnade, främst inom Norden och EU, för att öka specialiseringen och mervärdet.

Utvecklingssamarbete är samtidigt mycket mer än bara bistånd; den globala utvecklingen drivs av ekonomisk tillväxt och handel – en central del av Agenda 2030. Ett tydligt fokus på Agenda 2030:s genomförande i utvecklingssamarbetet är därför av stor vikt, liksom att stärka näringslivets roll i genomförandet av Agenda 2030.

Svenskt utvecklingssamarbete kan inte göra allt, men där det verkar ska svenska skattebetalare se resultat. Vår utgångspunkt är att utvecklingssamarbetet bör fokusera på det som är effektivt, det som Sverige varit historiskt bra på och det som ligger i svenska utrikespolitiska intressen.

193 länder har gemensamt kommit överens om målen i Agenda 2030 och förbundit sig att tillsammans, och var för sig, arbeta för att nå målen. Att ha fokus på Agenda 2030:s genomförande i det traditionella utvecklingsbiståndet är därför viktigt, och det traditionella utvecklingsbiståndet så som vi känner det i dag kommer, i fall Agenda 2030 realiserar i anda och bokstav, därmed ha spelat ut sin roll.

2. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (SD)

av Björn Söder (SD) och Aron Emilsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 7, 15, 43 och 47 samt avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 9,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 11, 12, 26, 34 och 41,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 3, 4, 9, 16, 18 och 22,
2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,
2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 49, 51 och 57,
2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 2, 3 och 6,
2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1 och 6,
2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 5 och 9 samt
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

FN och dess givarländer lägger nu ned mycket stora belopp på att uppnå Agenda 2030. Därav följer att mycket av det traditionella utvecklingsbiståndet bör kunna minskas vartefter Agenda 2030 uppfylls. Sverige bör också värna Agenda 2030 som en agenda för tillväxt.

Sverige är ett givarland bland många och vi kan inte och bör inte ta ansvar för alla länder och alla internationella organisationer. Regeringen bör ta initiativ till en systematisk synkronisering och rolldelning mellan Sverige och EU, respektive mellan Sverige och andra EU-länder, så att europeiska givare tydligare fördelar mottagarländer sinsemellan för att matcha givarländernas kompetens mot mottagarländernas behov.

Aldrig förr har så många människor lämnat sina hem, på flykt eller i sökande efter ett bättre liv. Detta har varit mycket märkbart i norra Europa och allra mest i Sverige eftersom vi har haft och till stora delar fortfarande har de mest generösa villkoren. Att människor migrerar är naturligt, inte minst i tider av befolkningsökning, konflikter och miljöförändringar, men det innebär samtidigt att världssamfundet och enskilda utvecklade länder åsamkas stora kostnader. Sverige har under flera år stått för de högsta avräkningarna i biståndsbudgeten genom att använda sig av OECD-Dacs principer om avräkningar från biståndsbudgeten. Att Sverige och många andra länder använder sig av denna princip är förståeligt ur ett nationalekonomiskt perspektiv. Samtidigt är det oetiskt och ineffektivt på sikt, eftersom det innebär att notan för det inhemska mottagandet av invandrare skickas till utsatta och förtryckta människor i fattiga länder, till vilka biståndet annars skulle ha gått.

3. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (C)

av Kerstin Lundgren (C) och Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 3, 4, 9, 16, 18 och 22 samt

avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 9,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 11, 12, 26, 34 och 41,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 7, 15, 43 och 47,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 49, 51 och 57,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 2, 3 och 6,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1 och 6,

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 5 och 9 samt

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

De globala utmaningarna som Agenda 2030 identifierar präglas av stor komplexitet och pekar på behovet av djup kunskap och långsiktiga förändringar. Sveriges internationella utvecklingssamarbete ska användas för att bidra till en djupgående och beständig förändring. Det görs genom att bekämpa grundorsakerna till fattigdom och förtryck, inte enbart dess konsekvenser. Bara så kan utvecklingssamarbetet nå sitt övergripande mål om att utrota fattigdomen och att på sikt avveckla sig självt.

En av biståndets viktigaste roller är att frigöra engagemang och investeringar bortom biståndsbudgeten och att skapa förutsättningar för andra och större kapitalflöden som bidrar till hållbar utveckling. Centerpartiet vill fortsätta att investera 1 procent av Sveriges BNI i den internationella utvecklingsagendan. Det enprocentiga bidraget ska ses som ett medel för att mobilisera betydligt större volymer från andra aktörer. Vi vill att det internationella biståndet används som en hävstång för att mobilisera större krafter i näringsliv, stater, civilsamhälle och internationella system. Hävstångseffekten skapas genom att det internationella biståndet mobiliserar såväl kapital, engagemang och tid som innovation. På så sätt kan värdet av varje skattekrona som investeras i de globala målen mångfaldigas.

Som en del i visionen om det offentliga roll som en hävstång för mobilisering av större krafter för internationellt engagemang för utveckling vill vi därför verka för en större samordning mellan olika svenska aktörer som vill bidra till hållbar internationell utveckling och för att nå de globala målen i Agenda 2030. Vi vill därför etablera en samordningsfunktion med ansvar för att stödja och samordna alla svenska aktörer som verkar för internationell utveckling. Samordningsfunktionen ska ha som målsättning att bidra till en bättre måluppfyllelse för hela Sveriges arbete med Agenda 2030. Hit ska

statliga aktörer, näringsliv, civilsamhälle, akademi och andra aktörer kunna vända sig om de vill påbörja, samordna och utveckla sina engagemang, hitta kommersiella eller andra partner, få finansiellt stöd, utveckla program och affärsplaner, ta del av tematisk och geografisk expertis och dela information. Samordningsfunktionen ska även inkludera omfattande relationer med motsvarande aktörer i partnerländerna för en stärkt dialog och kunskapsutbyte för att säkerställa ett lokalt ägarskap. Detta är ett omfattande uppdrag som måste resurssättas därefter, både med personal och med ekonomiska resurser.

Stora delar av det svenska näringslivet har under många decennier engagerat sig i utvecklingsfrågor, och i dag är arbetet med målen i Agenda 2030 en naturlig och integrerad del av många företags dagliga arbete. Det kan handla om investeringar i förnybar energi, innovationer inom t.ex. clean tech och för ett bättre klimat, att skapa hållbara jobb i utvecklingsländer samt att förbättra arbetsvillkoren. Vi vill se mer av den typen av investeringar och fler projekt inom det svenska utvecklingssamarbetet där svenska företag är med som aktiva parter. På så sätt kan vi växla upp biståndsbudgeten och bidra till att sluta finansieringsgapet i Agenda 2030.

4. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (V)

av Yasmine Posio (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 9 och

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 11, 12, 26, 34 och 41 samt

avslår motionerna

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 7, 15, 43 och 47,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 3, 4, 9, 16, 18 och 22,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 49, 51 och 57,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 2, 3 och 6,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1 och 6,

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 5 och 9 samt

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Sveriges ansträngningar för att värna det demokratiska utrymmet skulle kunna stärkas genom ökat internationellt samarbete med andra givare. Genom att öka samarbetet och utveckla en gemensam kommunikation med andra givare och utvecklingsaktörer blir påverkansarbetet i frågor som rör det krympande utrymmet mer effektivt. En tydligare samordning med andra likasinnade stater är en bra väg framåt för att värna det demokratiska utrymmet. Det är en strategi som varit framgångsrik inom andra områden, exempelvis sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Regeringen bör utarbeta en strategi för att öka samverkan med likasinnade stater i syfte att värna det demokratiska utrymmet.

Den svenska utvecklingspolitiken har förbättrats i och med regeringsskiftet 2014. Uppdateringen av Sveriges politik för global utveckling (PGU) och sammankopplingen med Agenda 2030 samt det nya policyramverket är steg i rätt riktning. Så också den feministiska utrikespolitiken som innehåller många förslag som Vänsterpartiet tidigare motionerat om och drivit. Men ska vi få till en jämlik och jämställd värld som är hållbar för kommande generationer måste mer till och vi måste vara beredda på att göra det som krävs.

Utvecklingssamarbetet ska utgå från mottagarnas prioriteringar, inte från egenintressen i givarländer eller vara ett maktmedel mot mottagarna. En förutsättning för en framgångsrik fattigdomsbekämpning är att det politiska och ekonomiska självbestämmandet i mottagarländerna ökar. Varje land har sin egen historia och sin egen unika situation och det finns således aldrig en enda väg till utveckling.

I den s.k. biståndseffektivitetsagendan, som antogs i Paris 2005 och sedan uppdaterats i Accra, Busan och Mexico City, framgår att mottagarländernas inflytande över utvecklingssamarbetet måste öka. Biståndsgivarna har lovat att förändra attityder och metoder för att anpassa sitt bistånd bättre till varje enskilt samarbetsland. Mottagarländerna måste med andra ord äga sin egen utveckling.

Regeringen bör säkerställa att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete, inklusive de inom den privata sektorn, ska följa Sveriges politik för global utveckling samt den svenska politikens utvecklingsmål.

Sex år efter lanseringen av Openaid kan man konstatera att det finns vissa brister i den transparens som plattformen erbjuder. Inte minst varierar transparensen kraftigt mellan olika poster. När det gäller avräkningarna, exempelvis för kostnader för flyktmottagande och stipendier till utländska studenter i Sverige, är informationen nästan obefintlig. Generellt saknas tillräcklig information kring de insatser som inte handläggs av Sida eller UD. Även när det gäller de aktiviteter som handläggs från Sida på utlandsmyndigheterna är informationen och transparensen väldigt begränsad. Regeringen bör stärka transparensen inom biståndet inom de områden där det i dag finns brister.

5. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (KD)

av Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 2, 3 och 6 samt avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 9,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 11, 12, 26, 34 och 41,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 7, 15, 43 och 47,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 3, 4, 9, 16, 18 och 22,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 49, 51 och 57,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1 och 6,

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 5 och 9 samt

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige ska ha en ambitiös utvecklingspolitik och värna ett generöst bistånd. Sverige bör även verka för att andra länder höjer sina bistånds nivåer. Det är bara ett fåtal länder som lever upp till EU:s mål om att minst 0,7 procent av BNI ska gå till officiellt bistånd.

Kristdemokraterna menar att det krävs nytänkande i biståndspolitik. De myndigheter och organisationer som administrerar biståndet måste parallellt stärkas för att upprätthålla en hög kvalitet. Det måste säkerställas att kapaciteten för att administrera och följa upp biståndsinsatser är hög. Behoven i världen är stora och medel ska inte gå förlorade på grund av dålig kontroll och insyn. Kristdemokraterna föreslår därför att Sida och Expertgruppen för biståndsanalys ges ett särskilt uppdrag att inkomma med förslag kring hur kvalitetsarbetet i myndigheter och organisationer kan stärkas i samband med att biståndsramen ökar i takt med BNP-tillväxten.

6. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (L)

av Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1 och 6 samt avslår motionerna

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 9,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 11, 12, 26, 34 och 41,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 7, 15, 43 och 47,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 3, 4, 9, 16, 18 och 22,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 49, 51 och 57,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 2, 3 och 6,

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 5 och 9 samt

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Krav på mottagare av bistånd på demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna är en självklarhet. Därför ska FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och den i svensk grundlag inskrivna Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna vara vägledande för svensk biståndspolitik, inte Agenda 2030. Demokrati ska vara ett övergripande mål i utvecklingsbiståndet. Fria val är den enda garanten för demokratin och en mänsklig rättighet enligt artikel 21 i FN:s universella förklaring. I svenskt demokratibistånd ska det vara centralt att garantera och bevara fria val och att kritiskt granska ofria val.

7. Övergripande frågor om bistånd, punkt 1 (MP)

av Maria Ferm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår motionerna
2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 9,
2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 2, 11, 12, 26, 34 och 41,
2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 7, 15, 43 och 47,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 3, 4, 9, 16, 18 och 22,
2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,
2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 49, 51 och 57,
2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 2, 3 och 6,
2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1 och 6 samt
2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 5 och 9.

Ställningstagande

Sveriges bistånd ska uppgå till minst 1 procent av bruttonationalinkomsten (BNI). Hösten 2021 har regeringen presenterat den största biståndsbudgeten någonsin, med stora satsningar på fattigdomsbekämpning, mänskliga rättigheter och sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR), konfliktförebyggande insatser samt klimat och miljö. Viktiga initiativ har också tagits för att stärka arbetet med att förebygga krig och konflikter som en del i hela utvecklingsarbetet.

8. Prioriteringar, punkt 2 (M)

av Hans Wallmark (M), Margareta Cederfelt (M) och Helena Storckenfeldt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 50,
2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 11, 12 och 14,
2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 50,
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 10, 11 och 13,
2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15 och
2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 14 och 18 samt avslår motionerna
2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3,
2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3–9, 16, 20–22, 27, 30–33 och 39,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 10, 18–23, 25–29 och 31,
2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 17,
2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 3, 4 och 14,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 5, 11–15 och 19,
2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17,
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 12,
2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 4, 10–12, 14, 15, 17, 18, 20, 22–26, 29–31, 37 och 38,
2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 19,
2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 4, 5, 8, 9, 11 och 12,
2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 7,
2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 och
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 14–16, 18 och 26.

Ställningstagande

Ett tematiskt område som är särskilt viktigt för det traditionella utvecklingsarbetet är global hälsa såsom vaccinationer. Andra viktiga tematiska områden är klimat och miljö. Biståndspolitik handlar också om jämställdhet, såsom flickors rätt till utbildning och SRHR, samt institutionsbyggande.

Det traditionella utvecklingsbiståndet måste ha som mål att en dag inte längre behövas då mottagarländerna kan stå på egna ben. Men den andra delen av biståndet, det humanitära, kommer alltid att behövas och här kan Sverige vara med och bidra. Moderaterna anser att det humanitära biståndet som andel av svenskt bistånd behöver öka. Humanitärt bistånd, eller katastrofbistånd som det även kallas, är biståndets kärna. Det syftar till att hindra och lindra nöd och när de mest utsatta människorna. Trots det humanitära biståndets uppenbara värde är det humanitära biståndet som andel av svenskt bistånd en mycket liten del. I spåren av covidkrisen blir det än mer tydligt att det humanitära biståndet som andel av biståndet behöver öka.

Agenda 2030 är i mångt och mycket en tillväxtagenda. Den tydliggör tillväxtens centrala betydelse för att nå de 17 globala målen om att bekämpa fattigdom och hunger, att säkerställa en god utbildning för alla och att främja fredliga samhällen. Bland flera av delmålen i agendan tydliggörs ett viktigt fokus på tillväxt i de fattigaste länderna och att småskaligt jordbruk ska förmå skala upp sin produktion. Det blir i Agenda 2030 tydligt hur en politik med fokus på tillväxt är central för att kunna lyfta människor ur fattigdom.

Åtgärder för att främja ekonomisk tillväxt, handelsavtal, borttagande av tullar och förbättrat företagsklimat – åtgärder som inte klassas som biståndsverksamhet – är det som bäst skapar förutsättningar för att nå biståndspolitikens mål. Därför kommer en moderat utvecklingspolitik alltid att ha som mål att gå från bistånd till handel och en uttalad målsättning att det

traditionella utvecklingsbiståndet ska präglas av att mottagarländerna ska stå på egna ben. Det handlar inte om en orealistisk bild av att världens alla problem ska upphöra, utan om den obotliga tron på att länders egen bärkraft kan stärkas.

9. Prioriteringar, punkt 2 (SD)

av Björn Söder (SD) och Aron Emilsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 10, 18–23, 25–29 och 31 samt

avslår motionerna

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3–9, 16, 20–22, 27, 30–33 och 39,

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 17,

2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 3, 4 och 14,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 5, 11–15 och 19,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 12,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 11, 12 och 14,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 4, 10–12, 14, 15, 17, 18, 20, 22–26, 29–31, 37 och 38,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 19,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 4, 5, 8, 9, 11 och 12,

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 10, 11 och 13,

2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15,

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 7,

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 14 och 18,

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 och

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 14–16, 18 och 26.

Ställningstagande

Förutom fredsskapande och fredsbevarande uppgifter bör de rent humanitära insatserna vara den viktigaste tematiska delen av biståndspolitiken. Konflikter,

svält och naturkatastrofer orsakar stor förödelse under lång tid och Sverige bör bidra efter bästa förmåga till att lindra effekterna. De humanitära insatsernas andel i biståndet bör öka.

Bistånd med syftet att förbättra respekten för mänskliga rättigheter är lovvärt, men måste genomföras med insikt om de djupa kulturella skillnader som ofta finns mellan givare och mottagare. Lagar som västvärlden ser som djupt omoraliska, exempelvis de som styr kvinnors rättigheter i Afghanistan, är produkter av värderingar med djupa historiska rötter. De kan bara ändras långsamt och inifrån länderna själva. En acceptabel levnadsstandard är en förutsättning för bygget av demokrati och mänskliga rättigheter. Därför bör fokus på att skapa basförutsättningar för ett starkt näringsliv ges högre prioritet inom biståndet, även om detta på kort sikt medför att mindre prioritet ges till att stötta demokratiprocesser.

Problemen med partinära bistånd är en naturlig konsekvens av att svenska partier får skänka skattemedel till sina ideologiskt allierade i andra länder, samtidigt som andra partier kan utestängas. Vi konstaterar att det här systemet inte fungerar väl. Sverigedemokraterna yrkar därför på dels att det partinära biståndet tillgängliggörs för samtliga riksdagspartier i förhållande till antalet mandat, dels att den löpande kontrollen förbättras. Efter en förbättrad löpande kontroll och utvärdering av det partinära biståndet är det viktigt att överväga om eller i vilka former stödet ska finnas kvar.

Sveriges biståndspolitik bör skapa förutsättningar för fattiga länder och deras invånare att utvecklas och förbättra sina levnadsvillkor. En tiondel av världens befolkning har inte tillgång till rent vatten. I fattiga länder är dessutom tillgången på tillräckligt med elektricitet eller gas för att driva en spis ovanlig. I stället samlas ved eller träkol, ofta med stora negativa effekter för naturen och för människors hälsa. Därför behöver satsningar göras för att fylla grundläggande behov såsom dricksvatten, sanitet, hållbar bränsletillgång, livsmedel och inkomst. Detta ger möjlighet för mottagarna att påverka sin egen vardag och omgivning. Att uppfylla grundläggande behov är en förutsättning för att bygga fungerande samhällen som i sin tur kan leda till respekt för demokratiska principer och mänskliga rättigheter. Sverige har stor erfarenhet inom flera av dessa områden och kan bidra till förbättringar genom såväl multi- som bilaterala projekt.

Under coronakrisen bör svenskt bistånd därför orienteras om för att i så hög grad som möjligt fokusera på nödhjälp till de allra fattigaste i länder som drabbats hårt av pandemin. Sverige bör även bidra ekonomiskt genom internationella organisationer som EU, FN och Gavi till att världens befolkning så snart som möjligt vaccinerar mot covid-19. Sverigedemokraterna vill därefter att Sveriges bidrag till Gavi ska ligga på samma nivå som perioden före pandemin.

Sveriges bistånd bör, i enlighet med Agenda 2030, stödja fattiga länder i att utveckla hållbar industri, handel och infrastruktur inklusive energi. Ett viktigt fokus för Sverige bör vara stöd för utveckling inom områden där vi har världsledande kompetens.

Minst 10 procent av det bilaterala biståndet används inom området miljö, klimat och energi. Sverige har långvarig erfarenhet av tekniskt bistånd inom inte minst jord- och skogsbruk med tillhörande förädlingsindustri, och denna kompetens bör utnyttjas i ett utökat bilateralt bistånd till ett mindre antal utvalda länder. Sverige har också stor kompetens beträffande elproduktion från framför allt vattenkraft, vilket är en stor bristvara i de flesta fattiga länder och som bromsar nästan all industriell utveckling.

Sveriges långsiktiga utvecklingsbistånd bör därför fokusera på att hjälpa utvecklingsländer att bygga inte bara småföretag utan även konkurrenskraftiga företag med potential att etablera sig på exportmarknaden.

Jordbruksutveckling är ett av de bästa verktygen för att bekämpa extrem fattigdom, öka det gemensamma välståndet och tillse att de 10 miljarder människor som förväntas leva på jorden år 2050 får mat. Tillväxt inom jordbrukssektorn är två till fyra gånger effektivare vad gäller att höja inkomsterna bland de fattigaste, jämfört med andra typer av insatser. 65 procent av de fattigaste arbetande vuxna lever på jordbruk. Utveckling av jordbruket är även avgörande för den ekonomiska tillväxten i många av världens fattigaste länder.

Att lära sig räkna, läsa och skriva är förutsättningar för ett självständigt liv. Utbildning kan bana vägen för att ta sig ur fattigdom och utsatthet, vilket särskilt gäller flickor. Studier visar att utbildning bland flickor ger större självständighet, fördröjer familjebildningen och minskar problemet med överbefolkning. Utbildningsinsatser ska prioriteras till de minst utvecklade länderna och till återuppbyggnad av skolor i områden som destabiliserats av konflikter.

Kvinnor står för en stor och viktig del av småföretagandet i många utvecklingsländer. Kvinnorna fyller även en viktig samhällsbärande roll, i synnerhet i områden där männen arbetar långt borta, exempelvis i gruvor. Ur dessa perspektiv är det direkt farligt när ideologier som bygger på att kvinnor enbart ska sköta hemmet får inflytande. Att stämma av och rikta in stora delar av biståndet så att det underlättar kvinnors arbete och säkerhet bör därför vara en viktig komponent i det svenska biståndet.

En större andel av biståndet bör på sikt gå till bilaterala projekt med syftet att stötta tillväxten i mindre städer och regionalt viktiga hållbara industrier. Vi ser gärna en utveckling av systemet med garantigivning till lån för uppbyggande av företag och infrastruktur, men vill se ett fokus av dessa aktiviteter mot andra delar av mottagarländerna än miljonstäderna.

I många länder är människor utsatta för religiösa förföljelser. Det gäller inte minst kristna grupper i muslimska länder, men även exempelvis muslimska grupper i Sydostasien. I sådana länder bör Sverige prioritera stöd till de förföljda grupperna. Sveriges bistånd till stater med religiös diskriminering och religiös förföljelse ska villkoras mot att dessa företeelser tydligt motarbetas.

Svenskt bistånd har länge varit, och ska fortsätta att vara, ett av många verktyg för att verka för svenska diplomatiska intressen, däribland positiv

social utveckling i mottagarlandet. Det uppstår ett moraliskt dilemma när svenskt bistånd riskerar att bidra till att mänskliga rättigheter allvarligt kränks. Den nuvarande svenska strategin bidrar således till att finansiera och legitimerar dessa staters förtryck, utan att påverka i rätt riktning. Vi vill därför att Sverige genomför en analys av biståndet med syfte att kartlägga och avsluta bistånd som finansierar myndigheter eller organisationer som aktivt förtrycker och kränker HBTQ-personers mänskliga rättigheter.

10. Prioriteringar, punkt 2 (C)

av Kerstin Lundgren (C) och Daniel Bäckström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 5, 11–15 och 19,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17 och

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 12 och

avslår motionerna

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3–9, 16, 20–22, 27, 30–33 och 39,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 10, 18–23, 25–29 och 31,

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 17,

2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 3, 4 och 14,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 11, 12 och 14,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 4, 10–12, 14, 15, 17, 18, 20, 22–26, 29–31, 37 och 38,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 19,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 4, 5, 8, 9, 11 och 12,

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 10, 11 och 13,

2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15,

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 7,

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 14 och 18,

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 och

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 14–16, 18 och 26.

Ställningstagande

Det behövs fler riktiga jobb i världen med anständiga arbetsvillkor. Möjligheterna till ett eget arbete och en egen inkomst är den viktigaste vägen ur fattigdom, inte minst för kvinnor. Vi vill därför införa en arbetslinje i det internationella utvecklingssamarbetet med särskilt fokus på jobb i den privata sektorn.

På landsbygden är det särskilt viktigt med reformer som utvecklar lantbruket och rättssystem som säkerställer äganderätten till mark även för fattiga och för kvinnor. Avsaknaden av jobb i städer och på landsbygden är redan i dag en stor källa till frustration bland unga människor och en pådrivande faktor bakom fattigdom och migrationsströmmar. Bristen på jobb inom den formella sektorn underminerar även möjligheten till beskattning, vilket påverkar länders förmåga att bygga upp ett socialt skyddsnetz och fungerande institutioner. I Sverige finns stor erfarenhet av att främja hållbart arbete, och arbetsmarknadens parter tar ett stort ansvar baserat på frivilliga avtal, vilket främjar organisering och utgör en viktig del av ett rikt föreningsliv. Det är en modell som fler länder skulle gynnas av.

Ett riktat stöd till skapandet av fler hållbara jobb, med särskilt fokus på småföretagare, unga och kvinnor, lägger grunden för ett mer långsiktigt och hållbart globalt västånd.

Hållbara jobb förutsätter att barn och vuxna erbjuds möjlighet till utbildning som håller hög kvalitet. Bara då kan de konkurrera på en globaliserad arbetsmarknad och därmed bidra till en hållbar utveckling. Många av de nya arbetstillfällena som måste skapas i utvecklingsländer kommer att finnas i de snabbt växande städerna och inom industri, it och tjänstesektorer. Utbildning är en förutsättning för denna omställning och det är särskilt viktigt att fokusera på flickors skolgång eftersom långt fler flickor än pojkar i världen inte går i skolan. En mer utbildad arbetskraft leder till minskad fattigdom.

Klimatet är vår tids största utmaning. Alla bidrar till klimatförändringarna men de som bidrar minst till problemen drabbas hårdast av deras konsekvenser. Detta gäller människor som lever i fattigdom, och särskilt fattiga kvinnor och flickor som utgör en stor majoritet av världens fattiga. I dag bidrar fattiga länders utvecklade ekonomier till en relativt liten andel utsläpp av växthusgaser. Men om dessa länders ekonomier utvecklas med samma stora klimatavtryck som västvärldens blir effekten på klimatet och den biologiska mångfalden förödande. Planeten har inte råd med att dessa ekonomier upprepar samma utvecklingsmönster som västvärlden. Vi har därför både ett ansvar och ett intresse i att stödja etableringen av hållbarare utvecklingsmönster. Om vi ska klara av 1,5-gradersmålet kommer det att krävas en grön omställning i hela världen inklusive i låginkomstländer, med fokus på att möjliggöra en hållbar väg ut ur fattigdomen. Samtidigt står världen inför en fortsatt stegrande urbanisering och övergång till en livsstil som riskerar ett betydligt större klimatavtryck. Här krävs kraftfulla åtgärder där tillgång till förnybar energi och energieffektivisering är centralt. Vägen ut ur fattigdom kan inte vara fossildriven utan måste drivas av grön energi och

kantas av biologisk mångfald. Vi vill satsa mer på ett globalt klimatarbete genom att främja tillgången till förnybar energi och energieffektivisering med utgångspunkt i fattiga människors rätt till utveckling och frihet och med kvinnor och flickor i särskilt fokus. Vi vill öka investeringarna i projekt som ökar tillgången till förnybara och effektiva energisystem, exempelvis genom att dela risk med företag som investerar i sektorn. Svensk miljöteknik och svenskt energitänkande inom företagande och forskning liksom våra värderingar för hållbarhet, jämlikhet och offentliga institutioner utgör en god grund för att bidra till hållbara och jämlika globala lösningar.

Det är oerhört viktigt att stävja skogsskövling, särskilt i länder med stora arealer regnskog, och att minska suget efter ny jordbruksmark genom ett effektivare jordbruk. Att på ett hållbart vis öka produktionen från mindre jordbruk utan att öka utsläppen är därför avgörande, både för klimatet och för fattigdomsbekämpningen.

Värnandet av människans grundläggande fri- och rättigheter är kärnan i vår politik. I en tid då inskränkningar av demokratin, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer blivit allt vanligare vill vi använda det svenska utvecklingsarbetet för att värna liberala värden. Vi ska stödja uppbyggnaden av rättsstater där all makt måste följa lagar och regler som gäller lika för alla och envar, inklusive makthavarna. Offentliga institutioner som utgår från opartisk rättstillämpning och ett starkt och oberoende rättsväsende är fundamentalt i en rättsstat. I en liberal stat värnas demokrati, förenings- och yttrandefrihet som manifesteras i ett fungerande flerpartisystem med demokratiska partier, fria och rättvisa val och ett livskraftigt civilsamhälle. Lika viktigt är ett livskraftigt civilsamhälle som kan ge människor möjlighet att engagera sig för att lösa problem tillsammans eller att gemensamt kräva sin rätt.

Kvinnor och flickor drabbas ofta oproportionerligt av avsaknad av rättvisa. När kvinnors rättsliga skydd saknas eller inte är starkt nog för att överkomma ojämlika sociala eller traditionella normer leder det till förtryck. Kvinnor drabbas av begränsad politisk representation, hindras att äga mark och driva företag, saknar rätt till utbildning och hälsa och drabbas ytterst av diskriminering och fysiskt våld. Ett inte obetydligt problem är informella rättssystem och hederskultur som gör att främst kvinnor, men också män, inte har tillgång till formell rättsskipning. I stället är de som individer utlämnade till gruppens sociala normer och hederskulturens förtryckande strukturer. Genom att anlägga ett jämställdhetsperspektiv i vårt stöd till reformering av formella rättsstrukturer kan vi bidra till att säkerställa att kvinnors och flickors rättigheter också ger resultat för att uppnå bättre hälsa, bättre resultat i barns utbildning, bättre tillgång till egendom och förbättrad ekonomi för familjer och ytterst ökad ekonomisk tillväxt och säkerhet för samhällen och stater.

I dag hålls många människor kvar i fattigdom och ojämlikhet av svaga statsstrukturer med politiker och tjänstemän vars brist på vilja och förmåga att upprätthålla rättsstatens principer leder till korruption. Det behövs både en reformering av formella institutioner och förändringar av samhälleliga normer

för att uppnå framgångsrik förändring. Att stärka rättsstaten är att påverka maktförhållandena i ett land. Fungerande demokratiska institutioner och försvar för mänskliga rättigheter utgör ett ramverk som stärker fattiga och utsatta människors rättigheter och skyddar dem mot övergrepp. Rättsliga institutioner är också nödvändiga för att minska korruption och för att begränsa och försvåra politiskt förtryck. De utgör ett motstånd mot en allt starkare global trend av minskande demokratiskt utrymme. Starka och motståndskraftiga institutioner är grunden för fred, rättvisa och hållbar utveckling byggd på respekt för mänskliga rättigheter.

Korruptionsbekämpning är centralt i vår internationella utvecklingsagenda. Det innebär bl.a. att främja kompetens och kapacitet inom de nationella och internationella rättsliga institutionerna, att stärka föreningslivets möjlighet till insyn och granskning, att premiera äganderätten och motverka all form av diskriminering. Det behöver finnas en större flexibilitet i demokratibiståndet och bättre förutsättningar för att snabbt kunna ändra det svenska engagemanget i länder vid negativ demokratisk utveckling i enlighet med principen mer för mer. Med det menas att utvecklingssamarbetet behöver anpassas till rådande omständigheter i syfte att nå uppsatta mål. Vid negativ demokratisk utveckling behöver biståndet vara flexibelt och ändamålsenligt samtidigt som förändringar behöver föregås av en nära dialog mellan regeringen, ansvariga myndigheter och berörda aktörer i det civila samhället.

För att långsiktigt uppnå robust demokratisk förändring och är tillgången på utbildning för pojkar och flickor av stor vikt. Människor måste få en chans att lära sig läsa, lära sig sina rättigheter och förstå sin omvärld.

Vi vill att:

- en majoritet av den svenska biståndsbudgeten går till de prioriterade områdena ovan
- utrikesförvaltningen och myndigheter som förvaltar det internationella utvecklingssamarbetet fördjupar sitt arbete och sin expertis inom de tre prioriterade områdena
- beslut om långvarigt bilateralt stöd också ska följas av investeringar i landspecifik kompetensuppbyggnad
- en arbetslinje med fokus på hållbara jobb, särskilt inom den privata sektorn, etableras i biståndet
- utbildning som bidrar till jobbskapande premieras särskilt
- insatser som motverkar förändringarna av klimateffekterna och värnar den biologiska mångfalden ökar
- tillgången till och produktiv användning av förnybar och effektiv energi prioriteras
- fokuset på klimatomställning och klimatanpassning ökar, både i utsatta samhällen och i växande städer
- en högre andel av det svenska biståndet går till jordbruk i låginkomstländer, med särskilt fokus på att öka produktionen och förädlingsvärdet inom jordbruket

- insatser som syftar till demokratisk utveckling och att stärka rättsstaten ökar
- åtgärder för att motverka korruption och stärka äganderätten för svaga grupper prioriteras.

11. Prioriteringar, punkt 2 (V)

av Yasmine Posio (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3–9, 16, 20–22, 27, 30–33 och 39,

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 17 och

2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 3, 4 och 14 samt avslår motionerna

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 10, 18–23, 25–29 och 31,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 5, 11–15 och 19,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3511 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 17,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 12,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 11, 12 och 14,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 4, 10–12, 14, 15, 17, 18, 20, 22–26, 29–31, 37 och 38,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 19,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 4, 5, 8, 9, 11 och 12,

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 10, 11 och 13,

2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15,

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 7,

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 14 och 18,

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 och

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 14–16, 18 och 26.

Ställningstagande

En översyn av strategierna är ett bra steg för att se till att det krympande demokratiska utrymmet finns med som perspektiv i hela det svenska

utvecklingsarbetet. Regeringen bör integrera analys av civilsamhällets villkor och förslag för att främja civilsamhällets demokratiska utrymme i samtliga strategier som rör utvecklingssamarbetet.

Mot bakgrund av de ökande hoten mot människorätts- och miljöförsvare är det mycket viktigt att Sverige påverkar andra givare och multilaterala organisationer att ge tydligt och långsiktigt stöd till civilsamhällets utsatta aktörer. Stödet ska utgå från organisationernas egna analyser, behov och agendor. Regeringen bör verka för effektiv finansiering till civilsamhället i multilaterala organisationer och i den internationella givarsamordningen.

Kränkningar av kvinnors rättigheter är det vanligaste och mest omfattande brottet mot de mänskliga rättigheterna. Världen över begränsas kvinnors liv av diskriminerande lagstiftningar och samhällsnormer. Könsdiskriminering är en stor orsak till fattigdom, och kvinnor som oftast har det verkliga försörjningsansvaret för familjen saknar ofta de mest basala rättigheterna. Kvinnors rättigheter är en nyckel till utveckling. Att öka kvinnors möjligheter till utbildning och försörjning bidrar till att förbättra den enskilda kvinnans ställning, främja jämställdhet i stort och dessutom bidra till hela samhällets utveckling. Samtidigt är det viktigt att understryka att kvinnor världen över i högsta grad själva är aktörer. Det är därför avgörande att det är kvinnor i fattiga länder som sätter dagordningen för arbetet med jämställdhet i utvecklingspolitiken och att Sverige verkar för att kvinnor finns representerade och inkluderas i alla former av beslutsprocesser.

Den svenska utvecklingspolitiken ska utgå från två perspektiv: fattiga människors perspektiv på utveckling och ett rättighetsperspektiv. Både fattigdom och inskränkningar av de mänskliga rättigheterna tar sig olika uttryck för flickor och kvinnor respektive pojkar och män. För att nå framgång på dessa områden behöver ett tydligt könsperspektiv inkluderas så att flickors och kvinnors respektive pojkars och mäns skilda villkor synliggörs och politiken utformas så att den undanröjer förtryck och diskriminering på grund av kön. Jämställdhetsperspektivet måste omsättas i praktiken genom hela den svenska utvecklingspolitiken.

Barn utgör en tredjedel av världens befolkning och närmare hälften av befolkningen i de minst utvecklade länderna. Barns rättigheter kränks systematiskt världen över och barn utestängs från inflytande. 15 000 barn dör varje dag och var femte minut dör ett barn till följd av våld. Omkring 50 000 flickor gifts bort dagligen och fler än 30 miljoner barn befinner sig på flykt. 144 miljoner barn saknar tillräckligt med näring för att växa som de ska och över 700 miljoner barn levde i fattigdom 2020. Ett samhälle som kränker barns rättigheter och som inte ser barn som viktiga aktörer fortsätter att vara ett samhälle som lägger grunden för framtida fattigdom, ojämlikhet mellan flickor och kvinnor respektive pojkar och män och bristande respekt för de mänskliga rättigheterna. Sverige har, som det första landet i världen att förbjuda barnaga och som en av initiativtagarna bakom FN:s barnkonvention, en viktig roll i arbetet för alla barns rättigheter. De globala utvecklingsmålen, som antogs hösten 2015, har stort fokus på barn och unga. 19 av 169 delmål nämner barn

uttryckligen, och inom ramen för målen åtar sig världens länder att arbeta mot våld mot barn, för att stoppa barnnäktenskap, barnarbete och andra skadliga sedvänjor samt se till att alla barn får tillgång till utbildning och att de ska kunna känna sig trygga i skolan. Det är därför glädjande att barnrättsperspektivet numera finns med i policyramverket och att Sida 2016 fick i uppdrag av regeringen att kartlägga hur de arbetar med barnrättsperspektivet. Kartläggningen som presenterades i maj 2017 visar på en hel del brister och presenterar flera förslag på åtgärder. Regeringen bör snarast återkomma med förslag på åtgärder utifrån Sidas kartläggning av myndighetens arbete med barnrättsperspektivet.

FN:s barnkonvention är central för arbetet med barns rättigheter. Jag välkomnar att barnkonventionen inkorporerades i svensk lag den 1 januari 2020. Barnkonventionen ställer inte bara krav på hur vi agerar i Sverige. Enligt artikel 4.2 i barnkonventionen ska Sverige stödja andra länder i deras arbete med att implementera barnkonventionen. Barn i väpnade konflikter och på flykt är särskilt utsatta. 420 miljoner barn börjar sin dag i en konfliktzon. Barn befinner sig dessutom allt oftare i frontlinjen då attacker på skolor och sjukhus ökar och tidigare säkra platser har blivit strategiska mål. Vissa tvångsrekryteras som barnsoldater eller hålls som sexslavar. Barn på flykt nekas i många fall skolgång och lider brist på mat och vatten. Vissa separeras från sina familjer. Flickor är extra utsatta. Risken för barnnäktenskap, barnmammor och sexuellt våld ökar under livet på flykt. Om barn inte får hjälp att bearbeta sina upplevelser av konflikter riskerar detta att få förödande konsekvenser för deras mentala utveckling. Sverige har en viktig roll att spela i arbetet för att stärka rättigheterna för barn i konflikt och på flykt. Sverige bör som enskilt land såväl som medlem i EU och FN verka för att stärka barnrättsperspektivet inom det humanitära biståndet.

På flera platser i världen hårdnar förtrycket av hbtq-personer. I ett åttiotal stater är samkönade relationer förbjudna. Men även i länder där förtrycket är hårt organiserar sig hbtq-personer för sina rättigheter. Dessa aktivister har mod och vilja, men de behöver stöd i ofta mycket svåra miljöer. Det finns goda exempel på hur Sverige gjort skillnad. Under 2000-talet har vi kunnat se att hbtq-personers mänskliga rättigheter har förts in som mål i allt fler strategier för svenskt utvecklingssamarbete. Enskilda ambassader har gett lokala hbtq-aktivister ett aktivt stöd. Genom Sveriges stöd till projektledning, ledarskap och påverkansarbete via Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter (RFSL) har ett stort antal av hbtq-rörelsens egna ledare fått ledarskapsutbildning och ökad kunskap om rättighetsbaserat arbete. Sverige stöder också ett flertal små hbtq-organisationer. Stödet till organisationer som arbetar med hbtq-frågor i fattiga länder är i dag inte omfattande mätt i kronor, men för de enskilda organisationerna har det en avgörande betydelse. För att Sveriges insatser ska bli meningsfulla är det centralt att de projekt och biståndsprogram som genomförs planeras och följs upp i dialog med hbtq-rörelsen i det berörda landet. I dag läggs ansvaret för många projekt på de svenska organisationer

som förmedlar stödet, t.ex. RFSL. Det innebär en stor ekonomisk risk för dessa organisationer som ofta har begränsade resurser. Dagens ordning begränsar därför ibland möjligheterna att gå in i projekt i de länder där förtrycket är som hårdast och behovet av stöd som störst. Om Sverige ska kunna stödja hbtq-organisationer även i länder där situationen för hbtq-personer är som svårast krävs en ökad flexibilitet och att man inte lägger det ekonomiska ansvaret enbart på aktörer i det civila samhället. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur stödet till hbtq-organisationer i mottagarländerna kan förstärkas och göras mer flexibelt.

Inkludering av personer med funktionsnedsättning i arbetet med Agenda 2030 är bristfälligt både globalt och inom det svenska internationella utvecklingsarbetet. De insatser som görs är för få i relation till problemets omfattning. För att ledordet ”Ingen ska lämnas utanför” i Agenda 2030 ska infrias krävs det att arbetet växlar upp betydligt för alla de personer i världen som lever med en funktionsnedsättning. Över en miljard människor lever med funktionsnedsättning och 80 procent av alla med funktionsnedsättning beräknas leva i fattigdom. 800 miljoner människor med funktionsnedsättning lever i låg- och medelinkomstländer. En av fem bland världens allra fattigaste har en funktionsnedsättning, och antalet förväntas öka. Diskrimineringen och stigmatiseringen som personer med funktionsnedsättning utsätts för låser fast dem i ojämlikhet, vilket leder till att de ligger efter i alla socioekonomiska mätningar över hälsa, utbildning, hunger, välbefinnande och möjlighet till deltagande i samhällslivet. År 2020 angav Sida att 0,5 procent av biståndet gick till insatser som har personer med funktionsnedsättning som huvudsaklig målgrupp. Däremot saknas tydligt uppsatta mål. För att Sveriges utvecklingspolitik ska göra framsteg med att inkludera personer med funktionsnedsättning måste det åtminstone finnas mål att sträva efter, uppnå och följa upp. Målsättningar kring funktionsnedsättning bör skrivas ut så att insatser blir mätbara.

Folkrörelser och frivilligorganisationer i Sverige har spelat och spelar en viktig roll inom utvecklingspolitiken. En framgångsrik svensk utvecklingspolitik förutsätter att vi arbetar via de multilaterala organisationerna, med bilateralt samarbete och genom folkrörelserna. Tack vare alla de svenskar som ideellt har engagerat sig i solidaritets- och biståndsarbetet har svensk utvecklingspolitik dessutom fått en tydligare folklig förankring och tillförts viktiga perspektiv. Det är viktigt att inte gå miste om, då folkrörelsernas intresse för specifika frågor ger värdefull kunskap och knyter an till andra liknande rörelser runt om i världen. Denna typ av solidarisk globalisering ska vi värna. Biståndsorganisationer, kvinnorörelser, hbtq-rörelser, fackliga organisationer, demokratiska politiska partier och religiösa samfund bidrar med kunskap och påverkansarbete och knyter samman världen i specifika frågor. En viktig, om än liten, del av folkrörelsernas arbete har varit deras informationsarbete. Ett svenskt bistånd av hög kvalitet förutsätter en svensk biståndsdebatt av hög kvalitet. Vi behöver ta till vara den enorma kompetens och erfarenhet som finns i folkrörelserna, både när det kommer till

utformningen av biståndet och i den breda utvecklingsdebatten. Det är viktigt att det även i fortsättningen finns ett informationsanslag så att de kunskaper, erfarenheter och nätverk som byggs upp via svenska organisationers utvecklingssamarbete också kan ge tillbaka i form av information, förslag och förståelse av verkligheter som partner till svenska folkrörelser verkar i. Informationsstödet har en viktig roll att fylla och det bör stärkas. Sverige bör stärka informationsstödet till folkrörelser och frivilligorganisationer.

För att vi långsiktigt ska säkra tillgången till rent vatten och sanitet för hela jordens befolkning krävs att vi bygger upp hållbara system för vatten och sanitet i varje samhälle så att de kan tillhandahålla rättvisa och hållbara tjänster till alla. Då behöver regeringar och biståndsgivare förändra sitt arbete med vatten och sanitet. Det krävs gemensamt ägda samhällssystem som myndigheter och regeringar kan ta ett långsiktigt ansvar för. Detta blir i synnerhet viktigt i en tid då tillgången till rent vatten hotas av klimatförändringen. Arbetet med vatten och sanitet behöver också bedrivas i aktiv dialog med det civila samhället och samhällets medborgare. Sveriges arbete med vatten och sanitet behöver fokusera på att långsiktigt stärka och bygga nationella system och institutioner som kan tillhandahålla hållbara vatten- och sanitetstjänster.

Fattiga länders skulder utgör i dag ett avgörande hinder för utveckling. I många länder förhindrar utgifter för räntor och amorteringar satsningar på utbildning, hälsovård och infrastruktur, vilket i grunden hotar möjligheterna till utveckling. Trots en skuldsanering på hela 120 miljarder dollar har statsskulden i en rad länder ökat snabbt och börjat nå ohållbara nivåer igen. Den årliga utlåningen till låginkomstländer har mer än tredubblats mellan åren 2007 och 2014 från 6,1 miljarder dollar till 20,5 miljarder dollar. En ny skuldcrisis har tagit form på allvar. De positiva effekterna av de skuldavskrivningar som genomfördes i början av 2000-talet är nu som bortblåsta. De ekonomiska effekterna av coronakrisen har förvärrat situationen betydligt för i stort sett alla av dessa länder. Om den växande skuldcrisen inte hanteras kan den leda till växande fattigdom och stort lidande, på samma sätt som tidigare skuldcriser. Sverige bör verka för att de fattigaste länderna får totala och ovillkorade skuldavskrivningar.

Trots att det råder bred enighet om att jämställdhetsfrågor är centrala både för utveckling i stort och i svenskt utvecklingssamarbete saknas det tydliga siffror på hur stor andel av det svenska biståndet som går till flickor och kvinnor respektive pojkar och män. Regeringen presenterar visserligen i budgetpropositionen för 2022 att ett strategimål är ”jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna”, men uppvisar också att utav de 13,3 miljarder kronor som under 2020 betalades ut i tematiska strategier gick endast 195 miljoner kronor till global jämställdhet samt kvinnors och flickors rättigheter. Hur mycket av resten av biståndsbudgeten som går till flickor och kvinnor vet vi inte utan det som redovisas är att 18 procent har jämställdhet som huvudsyfte, vilket är lägre än tidigare år. Sverige

bör, i en värld där kvinnor systematiskt diskrimineras och åsidosätts, ha som målsättning att avsätta hälften av biståndet eller mer till flickor och kvinnor.

Att få bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet är en grundläggande mänsklig rättighet. Men det är en rättighet som kränks och inskränks i många länder som Sverige bedriver utvecklingssamarbete med. Bristande tillgång till preventivmedel och sexualupplysning, bristande mödravård och starka begränsningar i aborträtten är centrala hinder för utveckling och fattigdomsbekämpning. Behovet är stort av givarländer som är beredda att stötta organisationer som arbetar för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i fattiga länder. Regeringen bör öka andelen bistånd som avsätts för arbete med SRHR till minst 10 procent av den totala biståndsbudgeten, samt verka inom EU och FN för att övriga biståndsgivare följer Sveriges exempel.

Vänsterpartiet välkomnar att SRHR nu nämns i strategin för Sveriges humanitära bistånd men anser att det ska utökas och integreras än mer tydligt i strategin för att förenkla uppföljningen av SRHR-insatser. Regeringen bör öka stödet till SRHR i det humanitära biståndet.

Extrema väderhändelser som torka och översvämningar slår redan i dag hårt mot människor i stora delar av världen och klimatfrågan är en av de frågor som oroar människor allra mest. De länder som släpper ut mest växthusgaser är de som drabbas lindrigast av växthuseffekten. I FN:s klimatpanels delrapport om klimatpåverkan i mars 2014 konstateras att livet och försörjningsmöjligheterna för hundratals miljoner människor redan är påverkade av klimatförändringen. De fattiga och redan utsatta i världen drabbas värst av värme, torka, översvämningar, sjukdomar och bristande vattenkvalitet. Oavsett om fattiga och marginaliserade grupper lever i rika eller fattiga länder drabbas de värst. Jag vill därför se ett nytt klimatbistånd som ska användas till förebyggande klimatåtgärder som motverkar konsekvenserna av den klimatförändring vi redan ser. Klimatmålen måste gå före kortsiktiga vinstintressen och den rika delen av världen måste ta sitt historiska ansvar.

Alla barn har rätt till utbildning. Denna rättighet gäller även barn på flykt, vid kriser och vid konflikter. Trots det finns det många faktorer som hindrar barn från att förverkliga denna rättighet. Framsteg har gjorts, inte minst tack vare millenniemålen, men det finns fortfarande betydande brister, särskilt för flickor. Utbildning är så vitalt för barns utveckling och överlevnad att det kan ses som ett grundläggande humanitärt behov. Trots det är utbildningsinsatser underfinansierade inom det humanitära arbetet. Under 2019 investerades endast 2,6 procent av världens humanitära bistånd i utbildningsinsatser. Utöver de barn som lever i humanitära kriser hindras andra barns utbildning av diskriminering och fattigdom. Flickor hindras särskilt av bristande tillgång till vatten och sanitet i skolorna, av patriarkala föreställningar om flickor och kvinnor samt av bristande tillgång till SRHR. Sverige bör arbeta för att stärka insatserna för att rätten till utbildning ska efterlevas fullt ut. Sverige bör inom utvecklingssamarbetet verka för inkluderande utbildning av hög kvalitet och trygga skolor för både flickor och pojkar.

Hunger är inte en fråga om brist på mat i världen utan beror på ojämlika maktstrukturer i hur mat produceras, distribueras och konsumeras. Det finns tillräckligt med mat för att ingen ska gå hungrig. Trots det står världen inför den värsta hungerkatastrofen på 50 år. Det kommer att krävas särskilda satsningar på hållbart jordbruk i biståndet. Till att börja med måste jordbrukssatsningar följa det internationella snittet på 5 procent av den totala biståndsbudgeten. Sveriges bistånd till jordbruk är i dag betydligt lägre än det internationella snittet; därför är det viktigt att Sverige arbetar för att andelen till jordbruk ökar. Det svenska biståndet bör se jordbrukets potential att skapa klimaträttvisa och matsuveränitet, skydda den biologiska mångfalden och leda till en rättvis fattigdomsbekämpning, ökad jämställdhet och ekonomisk utveckling. Sverige bör prioritera bistånd inom jordbruk till småskaliga bönder och agroekologiska metoder. Bistånd till jordbruk ska inte enbart inriktas på att öka produktionen eller säkerställa en hållbar omställning; det måste också handla om mänskliga rättigheter och människors rätt att organisera sig. Har människor möjligheter att inom fackföreningar, civilsamhällsorganisationer och kooperativ gå ihop för att arbeta och hjälpa varandra, stärks även deras möjligheter att äga makten över att forma sin framtid och utveckling. Sverige bör utöka stödet till civilsamhällsorganisationer i partnerländer och i Sverige inom bistånd till jordbruk.

I en tid då behoven av bistånd är stora är det särskilt viktigt att värna effektiviteten och förutsägbarheten inom biståndspolitik. Förutsägbarheten inom biståndet har stor inverkan på effektiviteten och aktörernas förutsättning att planera sin verksamhet och sina insatser. Förutsägbarhet inom biståndet – att partnerorganisationer kan vara säkra på när biståndsutbetalningar kommer och hur stora de kommer att vara – har länge understrukits av både partnerländer och givare. En förutsägbar finansiering är också en central del av de internationella åtaganden för bistånd som gjorts i Paris, Accra, Busan och Mexico City. Regeringen bör återkomma med förslag om hur biståndets bristande förutsägbarhet till följd av växelkursfluktuationer kan motverkas.

12. Prioriteringar, punkt 2 (KD)

av Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 4, 10–12, 14, 15,
17, 18, 20, 22–26, 29–31, 37 och 38 samt
avslår motionerna

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3,
2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3–9, 16, 20–22, 27,
30–33 och 39,
2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 10, 18–23, 25–29 och
31,
2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 17,
2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 3, 4 och 14,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 5, 11–15 och 19,
2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 50,
2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17,
2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 12,
2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 11, 12 och 14,
2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 50,
2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 19,
2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 4, 5, 8, 9, 11 och 12,
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 10, 11 och 13,
2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15,
2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 7,
2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 14 och 18,
2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 och
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 14–16, 18 och
26.

Ställningstagande

Sverige och omvärlden måste i högre grad bidra till att hjälpa människor på flykt. I många fall förvandlas de tillfälliga flyktinglägren till långsiktiga boenden med stora humanitära behov. Sverige måste bidra till nya sätt att möta människors nöd och utsatthet. Vatten, mat och utbildning får inte saknas när det internationella samfundet tar på sig ansvar för människor i utsatthet.

Demokratin är på tillbakagång. Runt om i världen trycks det civila samhället, oppositionspolitiker, journalister och jurister tillbaka. Utrymmet för de mänskliga rättigheterna minskar, och det riskerar att resultera i en alltmer osäker värld. Stödet till dessa grupper behöver stärkas och prioriteringen hållas högre.

Svenskt utvecklingsarbete måste också ta större hänsyn till det faktum att en majoritet av världens befolkning beskriver sig själv som troende och att religiösa ledare många gånger är de som åtnjuter störst förtroende bland olika grupper. Religion har visat sig kunna vara en positiv faktor för utveckling, men även ett hinder. Oavsett vilket måste religionens betydelse för människor och samhällen alltid beaktas.

Det bistånd som i dag går till statliga aktörer behöver minska och i stället omfördelas till civilsamhället. Dessvärre har civilsamhällets andel av det svenska biståndet minskat i förhållande till andra sektorer under de senaste

åren. Budgetnivån för det s.k. 17 CSO-anslaget bör minst följa utvecklingen för övrigt bistånd.

Stödet till vaccinalliansen Gavi och Globala fonden bör höjas. Som i all biståndsverksamhet behövs noggranna kontroller och uppföljningar för att beivra maktmissbruk och korruption. Vi vill även uppmuntra till fler investeringar i infrastruktur för vatten, sanitet och hygien för att minska spridningen av sjukdomar och antibiotikaresistenta bakterier.

Sverige har en lång tradition av arbete för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), oavsett regering. Tack vare detta har vi blivit en ansedd aktör inom området. SRHR är således ett område där Sverige har ett tydligt mervärde och som är avgörande för att nå de globala målen 2030. Regeringen bör intensifiera insatserna med SRHR i det humanitära biståndet och inom det långsiktiga utvecklingssamarbetet för att motverka tvångs- och barnäktenskap. Flickors och kvinnors rätt till utbildning och hälsa måste vara en av de högsta prioriteringarna inom svensk biståndspolitik.

Det svenska utvecklingsbiståndet behöver i högre grad än tidigare gå till att stärka rättsväsendets institutioner i låg- och medelinkomstländer genom hela rättskedjan: polis, domstolsväsen och kriminalvård. Det här kan exempelvis ske genom att utveckla nya fängelser med syftet att främja en välfungerande kriminalvård med humana villkor och personal som utbildats i effektiva behandlingsmetoder och respekt för mänskliga rättigheter. Verktuget kan också användas effektivt för att bekämpa korruption.

Sverige måste bilateralt och via EU ställa hårdare krav på den palestinska ledningen. De allvarliga brotten mot mänskliga rättigheter måste upphöra. Att biståndspengar dessutom går till institutioner som ger ekonomiskt stöd till terror dömda eller sprider antisemitism är förkastligt och måste få konsekvenser. Det är angeläget att stödja den palestinska civilbefolkningen. Självklart ska Sverige tillsammans med EU och andra internationella aktörer arbeta för demokrati och mänskliga rättigheter i palestinska områden; det ligger även i Israels intresse och främjar möjligheterna till en fredlig tvåstatslösning. Men när biståndsmedel motverkar sitt eget syfte och i själva verket bidrar till fördjupade motsättningar är det hög tid att agera. Politiken gentemot och biståndet till den palestinska myndigheten bör göras om i grunden och inget bistånd bör ges till den palestinska myndigheten så länge myndigheten och dess företrädare ägnar sig åt terrorhyllningar och uppvisning till våld mot Israel och kränker de grundläggande mänskliga rättigheterna. Hårdare krav på kontroll måste också ställas på andra organisationer inom de palestinska områdena som mottar svenskt bistånd. Sverige måste, som en av UNRWA:s största givare, ta sitt ansvar och arbeta för en reformering av FN:s bistånd till palestinska flyktingar med sikte på att överföra verksamhet och ansvar till flyktingkommissariatet UNHCR, som i dag ansvarar för omhändertagandet av en stor del av världens resterande flyktingar, undantaget de palestinska.

Mellan 2010 och 2019 har Sida förmedlat 627 miljoner svenska kronor till Islamic Relief och sedan 2013 är biståndsorganisationen en av Sidas

strategiska humanitära partnerorganisationer. Det har dock visat sig att Islamic Relief har kopplingar till den islamistiska och extremistiska rörelsen Muslimska brödrskapet. Det har även uppdagats oegentligheter och ren antisemitism i Islamic Reliefs ledning, både i högkvarteret i Storbritannien och i Sverige. Det räcker inte att gång på gång byta ut ledningen när antisemitiska uttalanden uppdagas i medierna. Sveriges regering måste nu på allvar visa att det inte går att kompromissa med demokrati och mänskliga rättigheter och därmed frysa biståndet till Islamic Relief.

Klimatfrågan och utsläppen av växthusgaser är en av vår tids största utmaningar. Utsläppen och den globala uppvärmningen känner inga gränser och måste lösas i internationellt samförstånd. I svenskt bistånd är klimatbistånd en livsnödvändig framtidssatsning. Det är genomgående befolkningen i låginkomstländer som drabbas hårdast av klimatförändringarnas konsekvenser, i form av orkaner, översvämningar och torkkatastrofer. För att långsiktigt klara den globala livsmedelsförsörjningen behövs kraftfulla åtgärder för att stoppa öknarna från att fortsätta breda ut sig, de bördigaste jordarna från att spolras bort av skyfall och flodvågor, atmosfären från att förorenas och arternas mångfald från att utarmas genom monokulturer. Regeringen bör uppdraga åt Sida att inom ramen öka stödet till hållbar livsmedelsproduktion med fokus på småskalighet i låginkomstländer och på katastrofförebyggande åtgärder.

13. Prioriteringar, punkt 2 (L)

av Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 19 och

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 4, 5, 8, 9, 11 och 12 samt avslår motionerna

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3–9, 16, 20–22, 27, 30–33 och 39,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 10, 18–23, 25–29 och 31,

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 17,

2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 3, 4 och 14,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 5, 11–15 och 19,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 12,
2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 11, 12 och 14,
2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 50,
2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 4, 10–12, 14, 15,
17, 18, 20, 22–26, 29–31, 37 och 38,
2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 10, 11 och 13,
2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15,
2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 7,
2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 14 och 18,
2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 och
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 14–16, 18 och
26.

Ställningstagande

Vi som lever i den fredliga och fria delen av världen måste arbeta för att hjälpa våra medmänniskor globalt. Humanitärt bistånd har som mål att rädda liv, lindra nöd och upprätta värdighet för människor som drabbas i olika katastrofsituationer. Samtidigt är den humanitära nödhjälpen, inte minst FN:s institutioner inom detta område, kroniskt underfinansierade. År efter år förmår inte världssamfundets medlemmar att finansiera appellerna om nödhjälp. Sverige är en av de största givarna, men vi är samtidigt ett litet land. Fler länder måste ställa upp för att finansiera den humanitära nödhjälpen. Sverige ska vara en aktiv och ambitiös givare av humanitärt bistånd till människor i akut nöd. Därför vill vi att biståndsmedel som inte är fördelade av Sida under hösten ska kunna gå till appeller om nödhjälp.

Klimatförändringarna leder till ökade behov av ekonomiskt stöd. Det handlar om hjälp till klimatomställning, men också om akut hjälp till områden som är drabbade av inte minst naturkatastrofer. Genom klimatbistånd kan vi skapa incitament för återvinning, rent vatten och minskade koldioxidutsläpp. Genom handelsavtal kan vi förmå länder att ta större klimatansvar, och genom att fördjupa samarbetet inom EU kan vi gemensamt ställa hårdare internationella krav på länder att minska sina utsläpp.

Demokrati och jämställdhet är oskiljbara. En feministisk utrikespolitik bör ta sin form i ett antal konkreta utrikes- och säkerhetspolitiska grundsatser. Sverige måste ännu tydligare än i dag verka för att kvinnor och flickor världen över ska åtnjuta sina mänskliga rättigheter, inklusive rätten till sin egen kropp. Sveriges politik för mänskliga rättigheter ska prioritera kvinnors och flickors friheter, rättigheter och möjligheter. På samma sätt ska detta även framöver genomsyra svensk biståndspolitik och behållas som ett av de genomgripande perspektiven. Det är viktigt att varje människa, man som kvinna, själv får möjlighet att definiera sin könsidentitet.

Ett tydligt hbtq-perspektiv måste därför också inkluderas i bistånds- och utrikespolitiken. Ytterligare en aspekt av den biståndsrelaterade jämställdhetspolitiken är arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. De biståndsinsatser

Sverige genomför måste därför alltid vara förenade med höga krav på att motarbeta denna typ av strukturellt och institutionaliserat förtryck.

I humanitära insatser är tillgång till sexuella och reproduktiva rättigheter, såsom preventivmedel och abort, i stort sett aldrig inkluderade. Kvinnor som har utsatts för sexuellt våld eller förvägrats preventivmedel, eller vars levnadsförhållanden radikalt har förändrats, ges inte möjlighet att avsluta oönskade graviditeter. Sverige bör se detta som en självklar del av humanitärt bistånd, liksom annan medicinsk vård som inte kan anstå, och snarast möjliggöra kvinnors rätt till självbestämmande i de insatser man bidrar till. För att Sverige tydligt ska kunna följa och utvärdera biståndsinsatserna ur ett jämställdhetsperspektiv bör statistik inom biståndsområdet redovisas könsseparerat där så är möjligt.

En större del av svenskt bistånd måste användas för att säkra flickors skolgång. Rätten till utbildning är en mänsklig – inte manlig – rättighet. Det är mer förödande att hindra flickor än pojkar från att utbilda sig och arbeta, eftersom barnäktenskap och graviditet är oåterkalleliga livshändelser som påverkar även nästa generation. Att utrota kvinnlig analfabetism är därför en oslagbar investering för utveckling och tillväxt.

Kvinnors rättigheter betraktas alltför ofta som förhandlingsbara, något man kan ta itu med när resten av landets problem har lösts. Det är oacceptabelt. Sverige måste tydligt deklarera för samtliga biståndspartner att program som inte syftar till att hjälpa hela befolkningen är oacceptabla. Det betyder inte att alla program ska rikta sig specifikt till kvinnor, men samtliga program ska bidra till förbättring av kvinnors situation.

Unicef beräknar att tolv miljoner flickor varje år gifts bort före sin 18-årsdag. En viktig feministisk uppgift är att verka för att fler länder sätter en åldersgräns för äktenskap och arbetar mer aktivt för att existerande lagar implementeras. Ett sätt att påverka är att villkora svenskt bistånd utifrån reformvillighet till länder där barnäktenskap är vanligt. Ingen ska behöva bli mamma under sin egen barndom och alla ska ha rätt och möjlighet till fria, lagliga och säkra aborter. Arbetet mot trafficking och sexslaveri måste drivas globalt. Vi måste fokusera mer på efterfrågan. Det som primärt upprätthåller människohandel och prostitution är att sexköpare efterfrågar sexuella tjänster.

Det är viktigt att Sverige i utvecklingssamarbetet driver på i frågor som är politiskt känsliga i mottagarländerna. Det gäller inte minst sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR-frågor, inklusive rätten till fri abort. Eftersom hbtq-frågorna är kontroversiella i många länder är Sveriges engagemang särskilt betydelsefullt. Mänskliga rättigheter för hbtq-personer och arbete för att motverka diskriminering av hbtq-personer har de senaste åren i ökad utsträckning inbegripits i de svenska samarbetsstrategierna på biståndsområdet. Sidans finansiering till direkta insatser har också ökat. Vi anser att stöd till arbete för hbtq-personers mänskliga rättigheter ska vara en självklar del av demokratibiståndet.

Biståndet anklagas ofta för att vara tyngt av administration, vilket skulle begränsa den slutliga effekten hos mottagarna. Ett prioriterat område inom

biståndspolitiken bör vara att skapa så professionella och kompetenta biståndsprogram som möjligt. En ökad del av biståndet bör fördelas genom upphandling. I en sådan process ska både företag och organisationer kunna delta, samtidigt som ökat fokus läggs på professionalitet och kompetens. Till en början bör försök göras i pilotform.

14. Prioriteringar, punkt 2 (MP)

av Maria Ferm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP) yrkande 7,

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 4 och

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 3–7, 14–16, 18 och 26 samt

avslår motionerna

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3,

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1, 3–9, 16, 20–22, 27, 30–33 och 39,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 10, 18–23, 25–29 och 31,

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 17,

2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 3, 4 och 14,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 5, 11–15 och 19,

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 17,

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkande 12,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 11, 12 och 14,

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 50,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 4, 10–12, 14, 15, 17, 18, 20, 22–26, 29–31, 37 och 38,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 19,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 4, 5, 8, 9, 11 och 12,

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 10, 11 och 13,

2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 15 och

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 8, 14 och 18.

Ställningstagande

Sverige ska fortsätta att driva en feministisk utrikespolitik som sätter fokus på kvinnors rättigheter, politiskt deltagande, ekonomisk egenmakt, inflytande i fredsarbete, frihet från våld samt rätten till reproduktiv hälsa. Respekten för kvinnors och flickors rättigheter och möjligheter behöver öka. Fler kvinnor ska vara med och fatta de viktiga besluten.

Fredliga och inkluderande samhällen är ett av de globala målen i Agenda 2030. För en varaktig fred krävs fredsavtal där mänskliga rättigheter respekteras och som ger människor hopp om framtiden. Sverige har haft en viktig roll i internationellt fredsarbete och ska fortsätta att delta aktivt och driva på, inte minst ska Sverige stå upp särskilt för frågor som rör kvinnor och minoriteter i fredsarbetet. Det humanitära biståndet bör därför i första hand fokusera på människors, framför allt kvinnors och barns, möjlighet och rätt till utbildning och arbete samt att skydda civilsamhällets deltagande i samhället.

Sverige är redan i dag världens största biståndsgivare till vaccinsamarbetet Covax sett till befolkningstäthet. Vi vill fortsätta samarbeta internationellt för att vaccin ska finnas för alla och verka för att även andra rika länder ökar sitt bidrag. Coronapandemin har visat att det är avgörande att den internationella humanitära hjälpen till människor i nöd utökas för att stärka kapaciteten att ge snabba insatser i liknande krislägen även i framtiden. Ingen går säker för pandemin förrän alla är säkra.

Sverige har, och ska fortsätta ta, en ledarroll för att lösa den globala klimatkrisen. Det gör vi genom att leva upp till våra egna klimatlöften och nå nollutsläpp senast 2035, men också genom att hjälpa andra länder att klara klimatomställningen. Sverige ska hjälpa länder att skydda känsliga områden mot exploatering av olja och fossilgas, och verka för ett globalt förbud mot subventioner av fossila bränslen.

En överväldigande majoritet av världens fattiga lever på landsbygden och livnär sig på jordbruk. Trots detta går i dag endast en liten del av det internationella biståndet till jordbruksutveckling och livsmedelsproduktion. Samtidigt som världen nu potentiellt står inför den värsta hungerkrisen på 50 år går bara 0,03 procent av svenskt bistånd till livsmedelsproduktion. Sverige bör fördubbla biståndet till bönder och jordbruk, och framför allt småskaligt sådant, till minst 5 procent av den totala biståndsbudgeten samt verka inom EU och FN för att övriga biståndsgivare följer Sveriges exempel. Sveriges bistånd bör främja möjligheterna för särskilt småbönder till direkt och demokratisk kontroll över lokala resurser och därmed rätten att kunna producera sin egen mat lokalt i stället för att förlita sig på livsmedel producerade av internationella företag. För att verkligen utrota hungern krävs det att vi främst fokuserar på att lyssna till behoven hos de som hungrar och förse dem med de resurser de behöver för att trygga sin egen matförsörjning. Det förutsätter att människor inte fråntas tillgången till land och rent vatten eller rätten att bevara, spara och plantera grödor som legat till grund för småbrukares matförsörjning i generationer.

15. Fokusering och villkor, punkt 3 (M)

av Hans Wallmark (M), Margareta Cederfelt (M) och Helena Storckenfeldt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 4, 9, 10 och 13 samt 2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 6, 7, 10, 12 och 16 samt avslår motionerna

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,

2021/22:70 av Björn Söder (SD) yrkande 1,

2021/22:71 av Björn Söder (SD),

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 9,

2021/22:2569 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 4,

2021/22:2571 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 3–5,

2021/22:2574 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,

2021/22:2576 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2021/22:2581 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,

2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 1, 3, 8, 16, 17, 24, 32–34 och 36–42,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 32–36 och

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

För det utvecklingssamarbete och bistånd som styrs och finansieras av svenska staten är det rätt och riktigt att satsa på bistånd som inte bara är bra för mottagarna utan också ligger i svenskt intresse, eftersom biståndet också är ett utrikespolitiskt verktyg. Sveriges utvecklingssamarbete bör därför i högre grad fokuseras till länder som är strategiskt viktiga för Sverige och tematiska områden där Sverige har tydliga intressen. Vidare är det också rimligt att de medel Sveriges riksdag anslår till internationellt bistånd går till insatser som ligger i svenska intressen oavsett om det enligt internationella regelverk klassas som just bistånd eller inte.

Det är vidare betydelsefullt att i större utsträckning villkora biståndet. Det är i dag en omfattande utmaning att vissa länder inte tar emot egna medborgare

som blivit utvisade från Sverige. Länder som genom sitt agerande bidrar till att skapa problem i Sverige bör inte motta svenskt bistånd.

En viktig del för hållbar utveckling är fungerande institutioner som respekterar rättsstatens principer och äganderätten. I en global kontext är Sverige unikt med stark tilltro till myndigheter och oerhört låg grad av korruption. Många av Sveriges myndigheter har anslag för internationellt bistånd, exempelvis har Kriminalvården utvecklingssamarbete i bl.a. Kenya. Karakteristiskt för biståndet som kanaliseras via svenska myndigheter är att det inte präglas av stora transfereringar utan främst av kunskapsutbyte. Utmaningen med utvecklingssamarbete mellan myndigheter i Sverige och myndigheter i andra länder är att samarbetet kan skänka legitimitet till odemokratiska regimer. Därför måste alltid en analys av landets och myndigheters vilja att gå i demokratisk riktning göras. Går utvecklingen vad gäller demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i landet åt fel håll ska samarbetet avslutas, enligt principen ”mer för mer” eller ”mindre för mindre”. Samma princip ska gälla utvecklingen vad gäller korruption.

16. Fokusering och villkor, punkt 3 (SD)

av Björn Söder (SD) och Aron Emilsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,

2021/22:70 av Björn Söder (SD) yrkande 1,

2021/22:71 av Björn Söder (SD),

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 9,

2021/22:2569 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 4,

2021/22:2571 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 3–5,

2021/22:2574 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,

2021/22:2576 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2021/22:2581 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,

2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3 och

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 1, 3, 8, 16, 17, 24, 32–34 och 36–42 samt

avslår motionerna

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 4, 9, 10 och 13,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 32–36,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 2 och 3 samt

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 6, 7, 10, 12 och 16.

Ställningstagande

Biståndet får inte se mellan fingrarna med korruption och förskingring. Denna ambition är tyvärr inte alltid förenlig med viljan att prioritera de minst utvecklade och fattigaste länderna eftersom dessa ofta lider av just dessa problem. Det är därför viktigt med ett flexibelt bistånd anpassat efter den situation som råder i olika länder. Bistånd till länder med svaga institutioner bör i första hand gå genom icke-statliga organisationer. Sverige måste omedelbart frysa utbetalningar så fort en skälig misstanke finns om att pengarna försvinner till korruption. Bistånd till länder som återkommande visar sig hantera biståndet felaktigt bör avbrytas.

Olika rapporter har visat att upp till hälften av den palestinska myndighetens budget förskingras varje år. En studie från Palestinian Center for Policy and Survey Research visar att 79 procent av palestinerna ser den palestinska myndigheten som korrupt. Den palestinska myndigheten har enorma problem med mänskliga rättigheter. Begränsningar av yttrandefriheten och terroriserande av den egna befolkningen fortsätter utan att straff för detta utmäts. Kvinnor utsätts för diskriminering och våld och i Gaza fortsätter Hamas att låta s.k. domstolar mäta ut dödsstraff och genomföra offentliga avrättningar. Myndigheten har deltagit mycket aktivt i spridandet av antisemitiska konspirationsteorier och hat mot judar. Skolmaterial som glorifierar våld och martyrskap, och uppmanar barn att bokstavligen offra sina liv i religionens namn, har lett till att EU-parlamentet beslutat att frysa en del av sitt bistånd. Även USA har fattat liknande beslut. Trots allt detta fortsätter Sverige att genomföra utbetalningar. Bidraget till den palestinska myndigheten bör upphöra under de omständigheter som nu råder.

Enligt amerikanska underrättelsekällor slussade Islamic Relief, under Omar al-Bashirs tid som statschef, så sent som 2019 pengar vidare till al-Qaidas nätverk av terrorgrupper. World Vision hävdade offentligt att de inte visste något om detta, men US Treasury, som utrett frågan, pekar på motsatsen. Sverige har sedan regeringsskiftet 2014 inlett ett allt tydligare samarbete med Islamic Relief via Sida eller via bl.a. World Vision. Tyskland beslöt i september 2020 att avbryta sitt samarbete med Islamic Relief Fund. Även Sverige bör stoppa biståndet till fonden.

Svenskt bistånd har länge varit, och ska fortsätta att vara, ett av många verktyg för att verka för svenska diplomatiska intressen, däribland positiv social utveckling i mottagarlandet. Det uppstår ett moraliskt dilemma när svenskt bistånd riskerar att bidra till att mänskliga rättigheter allvarligt kränks. Vi vill därför att Sverige genomför en analys av biståndet med syfte att kartlägga och avsluta bistånd som finansierar myndigheter eller organisationer som aktivt förtrycker vissa grupper och kränker mänskliga rättigheter.

17. Fokusering och villkor, punkt 3 (KD)

av Gudrun Brunegård (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 32–36 och avslår motionerna

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,

2021/22:70 av Björn Söder (SD) yrkande 1,

2021/22:71 av Björn Söder (SD),

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 9,

2021/22:2569 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 4,

2021/22:2571 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 3–5,

2021/22:2574 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,

2021/22:2576 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2021/22:2581 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,

2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 1, 3, 8, 16, 17, 24, 32–34 och 36–42,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 4, 9, 10 och 13,

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 2 och 3 samt

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 6, 7, 10, 12 och 16.

Ställningstagande

Det måste ställas tydligare krav på aktörer som mottar svenskt bistånd. Det handlar om alltifrån att frysa biståndet till statliga aktörer där den demokratiska utvecklingen går åt fel håll, som exempelvis har skett med biståndet till Belarus, Tanzania och Kambodja, eller till organisationer som inte på ett trovärdigt sätt står upp för demokratiska värderingar. Det är även Kristdemokraternas uppfattning att Sverige inte kan avsäga sig ansvar bara för att man agerar mellanhand. En stor del av Sveriges bistånd förmedlas via multilaterala organisationer och det faktum att Sida endast är avtalspart i flera projekt gör inte att vi från Sveriges sida ska ställa lägre krav.

Regeringen måste ta ansvar för hela den svenska biståndskedjan, oavsett om stödet kanaliseras via EU, FN-organ eller civilsamhällesorganisationer. Uttalanden och kritik förekommer, men direkta åtgärder mot biståndsländer vilkas regimer allvarligt kränker mänskliga rättigheter är ovanliga. Det går inte att kompromissa om dessa rättigheter och Sverige måste nu på allvar sätta kraft

bakom orden. I slutändan handlar det om legitimiteten för biståndet och respekt för skattebetalarnas pengar.

18. Fokusering och villkor, punkt 3 (L)

av Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,

2021/22:70 av Björn Söder (SD) yrkande 1,

2021/22:71 av Björn Söder (SD),

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 6, 7 och 9,

2021/22:2569 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 4,

2021/22:2571 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 3–5,

2021/22:2574 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 14,

2021/22:2576 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 6,

2021/22:2578 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2021/22:2581 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 11,

2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD) yrkandena 1, 3, 8, 16, 17, 24, 32–34 och 36–42,

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3, 4, 9, 10 och 13,

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkandena 32–36 och

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 6, 7, 10, 12 och 16.

Ställningstagande

För att demokratibistånd ska kunna göra skillnad krävs även att demokrati och rättigheter konkretiseras. För liberaler handlar det om att stödja institutioner, processer och aktörer som bidrar till att stärka mänskliga fri- och rättigheter, fria val, oberoende medier, rättsstatlighet, skydd för minoriteter, jämställdhet, hbtq-rättigheter, sexuell reproduktiv hälsa och rättigheter, pressfrihet och givetvis fred. Men det förutsätter att mottagaren av sådant stöd själv har en uttrycklig vilja att verka för stärkta rättigheter och demokratiska reformer. Det är omöjligt att bygga demokrati om det inte finns demokrater. Att ge bistånd till auktoritära och korrupta regimer och hoppas att dessa ska agera för frihet leder till att svenska skattemedel tvärtom bidrar till att skärpa förtrycket och försvaga möjligheterna till en demokratisering. Detta ska inte Sverige bidra

till. Däremot ska krafter som verkar för demokratisering kunna ges stöd även i rika länder.

19. Bistånd till Afghanistan, punkt 4 (M, SD, KD)

av Hans Wallmark (M), Margareta Cederfelt (M), Björn Söder (SD), Gudrun Brunegård (KD), Aron Emilsson (SD) och Helena Storckenfeldt (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 25 och 26 samt
2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD) yrkande 16 och
avslår motion
2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkandena 11 och 12.

Ställningstagande

Afghanistan har länge varit den största mottagaren av svenskt bistånd. Talibanerna har nu återtagit makten i Afghanistan, och Sverige har fryst allt långsiktigt utvecklingssamarbete för att i stället rikta om biståndet till humanitära insatser.

Framtiden ter sig mörk för Afghanistans befolkning som befinner sig i en fruktansvärd situation. Runt en halv miljon afghaner beräknas vara på flykt inom landet, främst kvinnor och barn. Vilken väg talibanregimen kommer att ta och hur deras styre kommer att utvecklas är oklart, men det står klart att svenskt bistånd inte kan gå till att stödja talibanregimen. Mer fokus behöver vara på humanitärt bistånd. Samtidigt får vi inte överge Afghanistan. Vi måste hitta sätt som säkrar den utveckling som trots allt gjorts: att fler barn inklusive flickor har fått skolgång och att färre kvinnor och barn dör i barnsäng nu än tidigare.

Regeringen behöver ta fram en långsiktig strategi för att se till att det svenska biståndet till den afghanska civilbefolkningen kan fortsätta utan att det hamnar i talibanernas fickor. Sverige behöver också sätta press på Afghanistan, i den mån det är möjligt, för att de framsteg som på senare år gjorts avseende kvinnors utbildning och delaktighet i samhällslivet inte ska gå till spillo under talibanernas regim.

Särskilt yttrande

Bistånd till Afghanistan, punkt 4 (C)

Kerstin Lundgren (C) och Daniel Bäckström (C) anför:

Med anledning av det tillkännagivande om en bred utvärdering av Sveriges insatser i Afghanistan som riksdagen riktade till regeringen i betänkande 2021/22:UU11 Vissa säkerhetspolitiska frågor, väljer vi att följa upp yrkande 25 och 26 i motion 2021/22:3220 (C) endast genom detta särskilda yttrande. Vi emotser att en sådan utvärdering omfattar Sveriges bistånd till Afghanistan, och att slutsatserna kan tillgodose det vi eftersträvat i motionsyrkandena om en ändamålsenlig Afghanistanstrategi och ett ändamålsenligt framtida bistånd till Afghanistan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:652 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka de humanitära insatserna för kristna i Irak och Syrien och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2946 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att prioritera SRHR och hbtq-rättigheter i utvecklingspolitiken inte minst i ljuset av att rättighetsperspektivet minskar i delar av världen och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:4 av Amineh Kakabaveh (-):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att organisationer som upprätthåller hedersförtryck och reproducerar hedersnormer icke ska få bistånd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:70 av Björn Söder (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upphöra med bidrag till Islamic Relief och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:71 av Björn Söder (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upphöra med allt direkt eller indirekt bistånd till den palestinska myndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete, inklusive de inom den privata sektorn, ska följa Sveriges politik för global utveckling samt den svenska politikens utvecklingsmål inom ramen för Sveriges arbete med Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:650 av Alexander Christiansson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa allt bistånd till palestinska myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:737 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frysa delar av biståndet till den palestinska myndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:921 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör integrera analys av civilsamhällets villkor och förslag för att främja civilsamhällets demokratiska utrymme i samtliga strategier som rör utvecklingssamarbetet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utarbeta en strategi för att öka samverkan med likasinnade stater i syfte att värna det demokratiska utrymmet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för effektiv finansiering till civilsamhället i multilaterala organisationer och i den internationella givarsamordningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhetsperspektivet måste omsättas i praktiken genom hela den svenska utvecklingspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma med förslag på åtgärder utifrån Sidas kartläggning av myndighetens arbete med barnrättsperspektivet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land såväl som medlem i EU och FN bör verka för att stärka barnrättsperspektivet inom det humanitära biståndet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur stödet till hbtq-organisationer i mottagarländerna kan förstärkas och göras mer flexibelt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målsättningar kring funktionsnedsättning bör skrivas ut så att insatser blir mätbara och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stärka informationsstödet till folkrörelser och frivilligorganisationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med tydliga förslag på hur man ska hantera de hinder för utveckling som beskrivs i skrivelsen Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste koppla allt bistånds- och utvecklingsarbete till uppfyllandet av Agenda 2030 och Sveriges politik för global utveckling och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges arbete med vatten och sanitet behöver fokusera på att långsiktigt stärka och bygga nationella system och institutioner som kan tillhandahålla hållbara vatten- och sanitetstjänster och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de fattigaste länderna får totala och villkorslösa skuldavskrivningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva på för en global skuldrevision enligt norsk modell för att undersöka vilka fordringar som är legitima och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land såväl som i EU och FN bör agera för att uppmärksamma frågan om den växande skuldbördan och ta fram en strategi för att förebygga kommande skuldkriser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land såväl som medlem i EU och FN ska verka för att allt utvecklingsbistånd ska följa biståndseffektivitetsagendan, utgå från respektive mottagarlands egna behov, respektera dess suveränitet och inte förknippas med ekonomiska villkor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ha som mål att minst 50 procent av biståndet ska gå till flickor och kvinnor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör öka stödet till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i det humanitära biståndet och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom utvecklingssamarbetet bör verka för inkluderande utbildning av hög kvalitet och trygga skolor för både flickor och pojkar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör prioritera bistånd inom jordbruk till småskaliga bönder och

- agroekologiska metoder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör utöka stödet till civilsamhällsorganisationer i partnerländer och i Sverige inom bistånd till jordbruk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete, inklusive de inom den privata sektorn, ska följa Sveriges politik för global utveckling samt den svenska politikens utvecklingsmål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om hur biståndets bristande förutsägbarhet till följd av växelkursfluktuationer kan motverkas och tillkännager detta för regeringen.
 41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör stärka transparensen inom biståndet inom de områden där det i dag finns brister och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1202 av Lars Thomsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska ge Sida i uppdrag att göra speciella utvecklingsinsatser för Gammalsvenskby i Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1362 av Åsa Coenraads m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om transparens och handlingskraft i svensk biståndspolitik och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2036 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om att i huvudsak neka länder som inte tecknar återtagandeavtal i enlighet med svenska bistånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2567 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja stöd till Somaliland Development Fund och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett tillfälligt stöd till områdena Puntland och Galmudug och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att givarsamfundet upprättar oberoende tjänstemyndigheter som mellanhänder mellan givarsamfundet och den

somaliska staten å ena sidan och de organisationer som tillhandahåller tjänster å andra sidan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2569 av Björn Söder m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om villkor för bistånd till palestinska myndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2571 av Björn Söder m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att öka de humanitära insatserna i konfliktområdena och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja uppbyggnaden av området Nineveslätten i Irak och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda behov av och möjligheter till materiellt stöd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2574 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka de humanitära insatserna för kristna i Irak och Syrien och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2576 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja uppbyggnaden av området Nineveslätten i Irak och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2578 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tydligare regional strategi för Syrienkrisen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kontrollfunktioner för att säkerställa mottagarorganisationers lämplighet beträffande internationellt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett slopat stöd till Islamic Relief och andra organisationer som kan kopplas till extremism och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2581 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt beakta bistånd och stöd till minoriteter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dra in biståndet till den palestinska myndigheten för att främja kvinnors rättigheter i Mellanöstern och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i biståndet prioritera de minst utvecklade länderna i den mån hjälp har förutsättningar att nå fram och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen av det svenska biståndet som går till de områden varifrån de stora flyktingströmmarna till Sverige kommer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att delar av det traditionella utvecklingsbiståndet bör kunna minska vartefter Agenda 2030 uppnås och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mer fokuserat bistånd och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringslivets centrala roll i genomförandet av Agenda 2030 och att näringsliv och tillväxt därför bör stödjas mer i biståndet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att europeiska givare tydligare fördelar mottagarländer sinsemellan för att matcha givarländernas kompetens mot mottagarländernas behov och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att villkora biståndet med att mottagarländerna utvecklar demokrati och mänskliga rättigheter i positiv riktning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fokusera mer av biståndet på områden där Sverige besitter speciell kompetens och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt stöd till utbildning, men att detta ska villkoras med att barnen inte indoktrineras i skolan på ett sätt som kan bidra till fortsatta konflikter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka svenskt bistånd till infrastruktur och ekonomisk utveckling i mindre

- och mellanstora städer och runt flyktingläger och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka svenskt bistånd till ekonomisk utveckling, bl.a. genom integrerade projekt för jord- och skogsbruk inklusive förädlingsindustri och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa biståndet till de akuta behoven orsakade av coronakrisen, inte minst beträffande vaccin, men även med stöd till små och medelstora företag och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges bistånd, i enlighet med Agenda 2030, ska stödja fattiga länder i att utveckla hållbar industri, handel och infrastruktur inklusive energi och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bistånd knutet till svenska kompetensområden som skogsbruk, miljö, klimat och energi och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det partinära biståndet ska fördelas efter antalet mandat för de svenska partierna i riksdagen och tillkännager detta för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hälsa, vatten och sanitet bör vara prioriterade områden i svenskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
 26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när covidkrisen nått sitt slut, bibehålla Sveriges bidrag till Global Alliance for Vaccines and Immunization (Gavi) på samma nivå som perioden 2016–20 och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fokusera biståndet under coronakrisen på nödhjälp till de allra fattigaste i länder som drabbats hårt av pandemin samt till att bidra till att världens befolkning så snart som möjligt vaccinerats mot covid-19, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen av biståndet som går till praktisk yrkesutbildning och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnors företagande, arbete och säkerhet bör vara ett viktigt perspektiv i det svenska biståndet och tillkännager detta för regeringen.
 31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka andelen av svenskt bistånd som går till förföljda religiösa minoriteter och tillkännager detta för regeringen.
 32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att villkora bistånd med respekt för religionsfrihet och religiösa minoriteter och tillkännager detta för regeringen.

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avtal ska finnas med alla biståndsländer om återvändande för medborgare som vistats eller bott i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre kontroll av och styrning mot rimliga transaktionskostnader och löner och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sida och UD ska avtala om att kunna begära in kontrolluppgifter från betalningsmottagare och få del av uppföljningsrapporter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avbryta samarbetet med mottagare som inte uppfyller Sveriges krav på redovisning eller på användning av biståndsmedel och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dra in bidraget till den palestinska myndigheten och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avtalad rätt att frysa fonders utbetalningar och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avsluta samarbetet med Islamic Relief Fund och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ansvar hos samarbetspartner för att inte bryta mot avtal om skäligen lönsamhet och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en analys av biståndet med syfte att kartlägga och avsluta bistånd som finansierar myndigheter eller organisationer som aktivt förtrycker och kränker hbt-plus-personers mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avräkningar från biståndet för mottagande av migranter bör avskaffas när en mer hållbar invandringspolitik kommit till stånd och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska värna Agenda 2030:s roll som en agenda för tillväxt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2588 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stärka stödet till civilsamhällets arbete med konflikthantering och konfliktförebyggande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2589 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom strategin för Sveriges regionala utvecklingssamarbete med Latinamerika bör arbeta för att kvinnors rätt till abort stärks i Centralamerika och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom det regionala utvecklingssamarbetet med Latinamerika bör förstärka arbetet med att understödja fackliga rättigheter och möjligheten till facklig organisering i Centralamerika och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom strategin för det regionala utvecklingssamarbetet med Latinamerika bör rikta särskilt fokus mot att stärka åtgärder vad gäller klimatanpassning och skydd mot naturkatastrofer i Centralamerika och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2859 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sidas strategiska partnerorganisationer ska förbinda sig att i sin verksamhet förmedla fakta som vilar på vetenskap och evidens och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ålägga Sida att systematiskt utvärdera att vetenskap och evidens är bärande kriterier i partnerorganisationernas biståndsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2888 av Ulrika Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa tydligare krav på att biståndet mer kraftfullt ska bidra till resultat vad gäller mottagarlandets arbete med att utrota barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2889 av Ulrika Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa tydligare krav på att biståndet mer kraftfullt ska bidra till resultat vad gäller mottagarlandets arbete med att bekämpa könsstympning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2956 av Ann-Sofie Alm (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Sida i uppdrag att utreda hur bistånd kan kravställas för att mottagarlandet ska kunna åläggas medverka till återförande av barn och ungdomar som vistas i mottagarlandet på grund av tvångsgifte eller andra

hederskulturrelaterade brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2962 av Ulrika Karlsson (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur biståndet än tydligare och mer kraftfullt kan bidra till resultat vad gäller mottagarlandets arbete med att implementera Stockholm Statement of Commitment för att skydda, värna och stärka de mänskliga rättigheterna och öka jämställdheten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2966 av Ulrika Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa tydligare krav på hur biståndet mer kraftfullt ska bidra till resultat vad gäller mottagarlandets arbete för att bekämpa mödradödlighet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2967 av Ulrika Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkra aborter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3087 av Elin Lundgren m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hbtq-plus-frågor ska lyftas fram strategiskt i utvecklingsarbetet och att biståndsinsatserna för hbtq-plus-rättigheter bör öka och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3161 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av det svenska biståndets utbetalningar så att avräkning sker för kostnader Sverige har för landets migranter som inte tillåts återvända och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3220 av Magnus Oscarsson och Mikael Oscarsson (båda KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige omgående bör verka för att ställa motkrav på vårt stöd till den palestinska myndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenskt bistånd tydligare måste utgå från de svenska mervärden som kan bidra

- till att uppnå prioriterade målsättningar i uppfyllandet av Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk bistånds- och utvecklingspolitik ska sträva efter att skapa långsiktig förändring genom att angripa grundorsakerna till problemen, fungera som hävstång för utveckling, bygga långsiktiga relationer och på sikt göra områden och länder biståndsberoende och tillkännager detta för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler aktörer inklusive näringslivet behöver bidra till en hållbar utveckling och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka förankringen till det svenska samhället och öka det bilaterala biståndet och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndsbudgeten kan fungera som hävstång för utveckling och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hållbara jobb ska vara en tydlig fokusering i svenskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatomställning och tillgång till grön energi ska vara en tydlig fokusering i svenskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att demokratisk utveckling och rättsstatens principer ska vara en tydlig fokusering i svenskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvecklingsbiståndet tydligare behöver bidra till inkludering av personer på landsbygden, inte minst kvinnor, med särskilt fokus på att öka produktionen och förädlingsvärdet inom jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jordbruksbistånd och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska internationella utvecklingsbiståndet behöver samordnas bättre och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktig finansiering av utvecklingsbiståndet och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fungerande skattesystem i utvecklingsländer är viktigt för en hållbar utveckling och mindre korruption och tillkännager detta för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handels- och biståndspolitiken tydligare behöver hänga samman och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges Afghanistanstrategi behöver uppdateras och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige behöver göra ett omtag vad gäller biståndets utformning till Afghanistan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3307 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en grundlig reformering av Sida och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3354 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur en större del av dagens bistånd ska förmedlas via de ideella organisationerna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3436 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av klimatbistånd för att hjälpa fattigare länder att kunna prioritera klimatpolitik och genomföra långsiktiga åtgärder för att minska utsläppen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3504 av Martin Ådahl (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödet till demokratiska organisationer i Belarus bör utökas inom ramen för biståndsbudgeten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3511 av Annie Lööf m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur en större del av svenskt och europeiskt bistånd kan riktas mot klimatåtgärder och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3527 av Ola Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste driva på för ökat klimatbistånd i internationella förhandlingar och att regeringen bör se över hur Sveriges klimatbistånd kan öka och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för ökade satsningar på landsbygdsutveckling med ökat

fokus på jämställdhet och kvinnors entreprenörskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges biståndsbudget i högre grad ska fokusera på att understödja hållbar omställning samt insatser som motverkar klimatförändringarnas skadliga effekter i såväl tillväxtområden som i särskilt sårbara områden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3694 av John Weinerhall (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges biståndspolitik ska ha fokus på humanitära insatser, demokratiarbete och ekonomisk utveckling samt ställa krav på arbete för demokrati och mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3728 av Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att stödja småskaliga bönder, särskilt kvinnor och deras demokratiska organisationer och kooperativ och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3773 av Hans Wallmark m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en inriktning av politiken från bistånd till handel (from aid to trade) och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska värna Agenda 2030:s roll som en tillväxtagenda och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fokuserat bistånd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges bistånd i större utsträckning än i dag bör villkoras och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera institutionsbyggande insatser och involvera relevanta svenska expertmyndigheter att delta i arbetet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa högre demokratikrav för länder som mottar utvecklingsbistånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avsluta utvecklingssamarbete med statliga aktörer i länder där

demokratiutvecklingen systematiskt går åt fel håll och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnors möjlighet till egenförsörjning ska prioriteras i utvecklingspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en tydlig röst för SRHR-frågor och kvinnors rätt till sin egen kropp och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta efter principerna ”mer för mer” och ”mindre för mindre” där mottagarländer prioriteras utifrån framgångsrikt reformarbete vad gäller demokrati och antikorrup­tion och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sidas arbete med garantier bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M):

49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvecklingssamarbetet ska ses som en integrerad del av Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik och bidra till att värna svenska intressen och värderingar och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samarbete kring global hälsa är en bärande del av Sveriges utvecklingspolitik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka näringslivets roll i genomförandet av Agenda 2030 och betydelsen av en politik som främjar tillväxt för att målen i agendan ska uppnås och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en starkt nordisk samordning och arbetsfördelning inom utvecklingspolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom EU och FN bör verka för att fler länder ökar sitt bistånd så att de når upp till minst 0,7 procent av BNI, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att regeringen bör ge ett särskilt uppdrag till Sida och Expertgruppen för biståndsanalys i syfte att stärka kvaliteten i genomförandet av biståndet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över riktlinjerna för Sveriges bilaterala samarbetsstrategier och hur effekten

- på bästa sätt kan stärkas genom samarbete med privata aktörer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt exempelvis Expertgruppen för biståndsanalys att mer ingående granska regeringens arbete med genomförandet av politiken för global utveckling (PGU) och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja arbetet med att bygga upp en egen svensk struktur för att kunna bistå med flyktinghjälp i vår värld och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad utsträckning kanalisera det humanitära stödet genom civilsamhällesorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad utsträckning kanalisera det humanitära stödet via kyrkor i Irak och Syrien, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste ligga i framkant när det gäller att stödja och utveckla insatser som syftar till att skapa arbets- och utbildningstillfällen för människor på flykt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om humanitärt bistånd i form av digitaliseringsstöd och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta fram en långsiktig strategi för stödet till den afghanska civilbefolkningen och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en särskild biståndsstrategi inklusive en frihetsfond som inriktas på att ge stöd till människorättsförsvarare och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till kooperativ och småskaligt jordbruk i låginkomstländer och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nya landstrategier som tas fram alltid ska innehålla en analys av situationen för religions- och övertygelsefriheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera ansträngningarna för att civilsamhällesaktörer och oppositionspolitiker ska kunna verka, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftning och sedvänja som tillåter tvångsäktenskap och barnäktenskap aktivt måste motverkas och tillkännager detta för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trosbaserade biståndsorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vaccin och andra hälsoinsatser via Globala fonden och den globala vaccinalliansen Gavi och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om investeringar i infrastruktur för vatten, sanitet och hygien, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att belysa frågor kring god förvaltning i statsfinansierade svenska biståndsinsatser och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska utvecklingsbiståndet i högre grad bör gå till att stärka rättsväsendets institutioner i låg- och medelinkomstländer, vilket innefattar polis, domstolsväsende och kriminalvård, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör inrätta en forsknings- och innovationsenhet för nydanande och evidensbaserad metodik inom biståndet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korruption och respekterar mänskliga rättigheter för att få ta emot bistånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast möjligt frysa det svenska biståndet till FN:s organisation för palestinska flyktingar (UNRWA) och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som en av UNRWA:s största bidragsgivare aktivt bör verka för en reformering av FN:s bistånd till palestinska flyktingar med sikte på att överföra verksamhet och ansvar till flyktingkommissariatet (UNHCR), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att villkora och minska Sveriges bistånd till Irak och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frysa biståndet till Islamic Relief och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatbistånd och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Sida i uppdrag att inom ram öka stödet till hållbar livsmedelsproduktion med fokus på småskalighet i låginkomstländer

och på katastrofförebyggande åtgärder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk biståndspolitik i högre utsträckning bör genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3995 av Joar Forssell m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att demokrati ska vara ett övergripande mål i utvecklingsbiståndet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om striktare krav på motprestation för att erhålla svenskt utvecklingsbistånd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet inte ska gå till mottagare som inte uppfyller krav på demokrati och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att humanitära insatser ska prioriteras och att biståndsmedel som inte använts under hösten ska gå till humanitära appeller och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet ska vara uttalat feministiskt och att sexuella och reproduktiva rättigheter, särskilt preventivmedel och abort, ska vara en självklar del av humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenskt bistånd ska vila på demokrati och FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att humanitära insatser ska redovisas fördelat på män och kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det centrala i svenskt demokratibistånd ska vara att kunna garantera fria val och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ge bistånd för demokrati och mänskliga rättigheter även i rika länder som Ryssland och Saudiarabien och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om biståndets organisering och pilotverksamhet vad det avser upphandling och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4030 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av klimatbistånd för att hjälpa fattigare länder att kunna prioritera klimatpolitik och genomföra långsiktiga åtgärder för att minska utsläppen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska öka andelen av bistånd som går till klimatrelaterade åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skuldavskrivning ska kunna göras utifrån ett klimatperspektiv och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4039 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mer effektivt bistånd och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4076 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bistå producentländer med kapacitetsuppbyggnad så att mänskliga rättigheter och miljö kan respekteras vid produktion och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4157 av Hans Wallmark m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det traditionella utvecklingsbiståndet bör präglas av en vision om att det en dag ska kunna upphöra och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en reform av Sida i syfte att dimensionera och organisera myndigheten givet övergången till fyraåriga biståndsramar och de prioriteringar vi pekar ut och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mer fokuserat bistånd och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta efter principerna ”mer för mer” och ”mindre för mindre” där mottagarländer prioriteras utifrån framgångsrikt reformarbete vad gäller demokrati och antikorruption, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att humanitärt bistånd som andel av biståndet behöver öka och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringslivets centrala roll i genomförandet av Agenda 2030 och

- betydelsen av en politik som främjar tillväxt för att målen i agendan ska uppnås och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges bistånd i större utsträckning än i dag bör villkoras och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara tydligt och ställa höga krav på sina samarbetspartner i biståndet när det gäller resultatfokus och redovisning och att Sverige ska vara berett att ompröva sitt biståndsenagemang när kraven inte uppfylls, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sidans arbete med garantier bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en korruptionsgaranti och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat klimatbistånd med syftet att sänka utsläppen globalt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4197 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stöd till fria medier bör ingå i biståndet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta med hög ambition i biståndet och att nivån är minst en procent av BNI och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ökat klimatstöd till fattigare länder, t.ex. genom en internationell skatt på finansiella transaktioner och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimaträttvisa och att de länder som har orsakat klimatförändringarna genom årtionden av höga utsläpp tar ekonomiskt ansvar för att ersätta de förluster och skador som drabbar mindre utvecklade länder och för att finansiera de åtgärder som krävs för att fattiga länder ska kunna minska sina utsläpp, binda mer kol och anpassa samhället till ett förändrat klimat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att den internationella humanitära hjälpen till människor i nöd utökas och för att stärka kapaciteten att ge snabba insatser i krisläge och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta driva på i det internationella samarbetet för att vaccin ska finnas och vara tillgängligt för alla, och att rika länder ska öka sitt bidrag till Covax, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka stödet till fattiga länder där effekterna av covid-19 har drabbat samhället och utsatta människor hårdast, för att motverka effekterna av pandemin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det humanitära biståndet till Afghanistan i första hand bör fokusera på människors, särskilt kvinnors och barns, rätt och möjlighet till utbildning, arbete och demokratiskt deltagande i samhället och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydd av civilsamhället och hållbar utveckling baserad på det lokala och civila samhällets grundläggande behov sätts i fokus för ett utvidgat bistånd till Afghanistan och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att biståndet utgår från lokala behov, skapar arbeten på plats samt är miljö- och klimatmässigt hållbart, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bistånd inom jordbrukssektorn ska ha särskilt fokus på småskaliga jordbruk, kvinnliga jordbrukare och klimat- och miljöanpassning av jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för alla människors rätt till hälsosam och kulturellt lämplig mat producerad med ekologiskt hållbara metoder och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja människors rätt till direkt och demokratisk kontroll över de mest nödvändiga resurserna i vårt samhälle, däribland rätten till mat, vatten och bostad, och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge relevanta myndigheter i uppdrag att i sin utländska verksamhet ta större hänsyn särskilt till konsekvenserna för vatten-, energi- och livsmedelssäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
5. Motionsyrkanden som bereds förenklat		
2021/22:4	Amineh Kakabaveh (-)	2
2021/22:650	Alexander Christiansson (SD)	
2021/22:737	Magnus Jacobsson (KD)	
2021/22:1202	Lars Thomsson (C)	
2021/22:1362	Åsa Coenraads m.fl. (M)	
2021/22:2036	Johnny Skalin (SD)	
2021/22:2859	Betty Malmberg (M)	1 och 2
2021/22:2888	Ulrika Karlsson (M)	
2021/22:2889	Ulrika Karlsson (M)	
2021/22:2956	Ann-Sofie Alm (M)	11
2021/22:2962	Ulrika Karlsson (M)	2
2021/22:2966	Ulrika Karlsson (M)	
2021/22:2967	Ulrika Karlsson (M)	
2021/22:3087	Elin Lundgren m.fl. (S)	3
2021/22:3161	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2021/22:3220	Magnus Oscarsson och Mikael Oscarsson1 (båda KD)	
2021/22:3307	Jan Ericson (M)	
2021/22:3354	Magnus Jacobsson (KD)	
2021/22:3504	Martin Ådahl (C)	3
2021/22:3527	Ola Johansson (C)	1 och 2
2021/22:3694	John Weinerhall (M)	
2021/22:3728	Azadeh Rojhan Gustafsson m.fl. (S)	